

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2012-2014

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Jan Princík

**Web 2.0, internetové komunity, sociální sítě a jejich vliv
na rozvoj jedince**

Praha 2014

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Bohumír Fiala

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED (PART TIME) STUDIES

2012 - 2014

DIPLOMA THESIS

Jan Princlík

**Web 2.0, online communities, social networks and their
influence on the development of an individual**

Prague 2014

The Master's Thesis Work Supervisor: PhDr. Bohumír Fiala

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 10.3.2014

Jan Princík

Poděkování

Chtěl bych poděkovat svému vedoucímu práce panu PhDr. Bohumíru Fialovi za jeho cenné odborné a metodické konzultace v průběhu zpracování této diplomové práce.

Anotace

Diplomová práce se ve své teoretické části zabývá vývojem, popisem a historií funkcí webu 2.0, internetových komunit a sociálních sítí v kontextu vývoje společnosti. Rozebírá a poukazuje na hlediska v oblasti nových médií a technologií a jejich využití v sebevzdělávání a vzdělávacím systému vůbec.

Praktická část se na základě průzkumu v okruhu studentů vysokých škol v Praze bude snažit zjistit přehled společnosti v oblasti využití sociálních a odborných sítí na internetu pro individuální a profesní vzdělání.

Klíčové pojmy

E-learning, Facebook, Google, internetové komunity, sociální sítě, web 2.0.

Annotation

The theoretical part of the master thesis describes the development of Web 2.0 and the history of its functions. It deals with the online communities and social networks in the context of the development of society. It analyzes and highlights the position of new media and technologies and their use in self-education and the educational system as whole.

The practical part based on a survey done among university students in Prague will try to find a society overview of the social and professional network on the Internet for individual and professional education.

Key words

E-learning, Facebook, Google, online communities, social networks, web 2.0.

OBSAH

ÚVOD	9
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ?	11
1.1 Internet vs. internet	11
1.2 Webový server	11
1.3 Web a webové stránky	12
1.4 Internetový portál	13
2 TRANSFORMACE INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI V SÍŤOVOU	14
2.1 Historie	14
2.2 Síťová společnost	17
3 E-LEARNING	20
3.1 Stručná definice e-learningu	20
3.2 Výhody a nevýhody e-learningu	22
3.3 Metody a formy e-learningu	23
4 WEB 2.0	25
4.1 Základní charakteristiky a znaky webu 2.0	26
4.1.1 Blog a blogování	26
4.1.2 Globální inteligence a wiki systémy	27
4.1.3 Komunikační model many-to-many	28
4.1.4 Princip Mashup	28
4.1.5 Cloud Computing	28
4.2 Web 2.0 a vzdělávání	29
4.3 Web 3.0	30
5 SOCIÁLNÍ SÍŤ	32
5.1 Internetové sociální sítě	32
5.2 Rozdělení internetových sociálních sítí	33
5.3 Internetové komunity	34
5.3.1 Komunita TED	37
6 METODY A CÍLE ONLINE PRŮZKUMU	38
6.1 Metoda, průběh a realizace online průzkumu	38
6.2 Výzkumný vzorek	38
6.3 Cíle a hypotézy	39
6.4 Prezentace výsledků	39
7 GLOBÁLNĚ-POPULÁRNÍ INTERNETOVÉ SOCIÁLNÍ SÍŤ	40
7.1 Facebook	41
7.1.1 Historie	41
7.1.2 Principy funkčnosti Facebooku	42
7.1.3 Facebook a vzdělávání	43

7.2 Google a Google Plus	45
7.2.1 Historie Google Plus	45
7.2.2 Možnosti Google Plus	47
7.2.3 Google Apps a vzdělávání	47
7.3 Twitter	49
7.3.1 Sledování	49
7.3.2 Zkracovače URL adres	50
7.3.3 Hashtagy „#“	50
7.3.4 Twitter a společnost	51
7.3.5 Twitter a jeho využití ve vzdělávacím procesu	52
7.4 MySpace	54
7.4.1 Nové začátky	55
8 PROFESNÍ INTERNETOVÉSOCIÁLNÍ SÍŤ	56
8.1 LinkedIn	56
8.1.1 Personalistika	57
8.1.2 Osobní růst v rámci sítě LinkedIn	58
8.2 BeKnown	59
8.3 SoSIReČR / SitIT.cz	60
9 EDUKAČNÍ INTERNETOVÉSOCIÁLNÍ SÍŤ	63
9.1 Moodle	63
9.2 iTřída	64
9.3 Lidé.cz a Spolužáci.cz	64
9.4 Edmodo	66
9.5 Online vzdělávání	67
ZÁVĚR	69
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	74
SEZNAM ZKRATEK	80
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	81
SEZNAM PŘÍLOH	82

ÚVOD

Vlivem stálého pokroku nových technologií a médií se mění i pohled na proces vzdělávání a rozvoje jedince. Získáváme stále více možností přístupu k informacím, které se díky moderním nástrojům a službám internetu šíří po světě prakticky v reálném čase. V průběhu několika desetiletí se společnost zaměřila na sdílení svých zkušeností a poznatků a transformuje je do globálního vědění lidstva dostupného prakticky komukoliv.

V rámci této práce se autor bude zabývat vývojem a historií prostředí nově vzniklého směru webu 2.0, hlavně pak na vliv a používání internetových sociálních sítí a komunit při vzdělávání. Autor se také zaměří na sociální aspekty, které vedly k masovému nárůstu využívání služeb a možností webu 2.0.

Toto téma je vzhledem ke stále většímu nárůstu poměru e-learningové a online formy výuky ve vzdělávání na všech stupních systému velice aktuální. Problematika, které se autor svou prací dotýká, je pro odbornou pedagogickou veřejnost stále nová a ne zcela efektivně prozkoumaná. To je také z velké části důvod, proč se autor tomuto tématu bude věnovat a snažit se i na základě svých vlastních zkušeností zmapovat aktuální situaci na terciální úrovni vzdělávacího systému ČR a sebevzdělávání.

V obsahu teoretické části této práce autor zmapuje transformaci společnosti na základě teoretických a vizionářských předloh vývoje společnosti významných osobností sociologie, filosofie a nových médií. Důležité také bude vymezit základní charakteristické znaky, které jsou určující pro dnešní společnost a její chování v rámci webu 2.0, internetových sociálních sítí a komunit. Bude nutné zmapovat v obecné a stručné rovině i jednotlivé metody a typy e-learningové a online výuky. Vzhledem k množství nástrojů a služeb, které jsou v rámci webu 2.0 dostupné, se autor zaměří hlavně na ty, jež jsou v rámci České republiky dostupné a známé.

Praktická část se poté zaměří na průzkum cílený převážně na používání nejnámějších a nejpobulárnějších internetových sociálních sítí studenty vysokých škol. Vzhledem k charakteru práce pak bude praktická část obsahovat jejich stručné charakteristiky a vlastnosti s přihlédnutím na výsledky kvantitativního průzkumu, který bude proveden pouze elektronickou formou za použití nástrojů a služeb webu 2.0 a cílené reklamní akce.

Autor se bude v rámci sumarizace všech výsledků snažit prokázat hlavní hypotézu, že studenti kombinované formy studia využívají k sebevzdělávání a získávání odborných informací sociální a profesní internetové sociální sítě ve větší míře než studenti prezenčního studia.

Dále by měl realizovaný průzkum ukázat, zda studenti nad 35 let používají ke komunikaci a získávání informací více české internetové sociální sítě, jako například Spolužáci.cz, než ostatní zahraniční.

Práce bude dále poukazovat na souhrn vlastností a možností nových technologií, které je možné ve výuce používat. Autor také doufá, že některé předkládané informace dokáží objasnit a ujednotit přehled a význam některých prvků webu 2.0.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Pro potřeby této práce je nutné definovat a vymežit význam předkládaných pojmů. V některých případech lze říci, že používané názvy komponent a služeb vyjadřují v zásadě shodné záležitosti a překrývají se. Liší se pouze tím, v jakém rozsahu a objemu informací jsou chápány.

1.1 Internet vs. internet

V současnosti používá široká veřejnost pojem internet pro označení obecné počítačové sítě s dalšími informačními a multimediálními funkcemi, které zprostředkovává. V tomto případě se v psané formě používá malé písmeno „i“.

Pokud uvádíme na začátku slova velké písmeno, je Internetem myšlena celosvětová informační a komunikační síť. Je možné, že laik v této souvislosti nevidí žádný rozdíl, dokonce i odborníci se v tomto ohledu zcela neshodnou, ale pokud bude v rámci této práce použit název Internet s velkým písmenem, je tím myšleno pojmenování konkrétní celosvětové sítě, která v sobě zahrnuje veškeré její definované služby.

Ve stejném duchu se vyjadřují i aktuální pravidla českého pravopisu a pro účel této práce budeme v převážné míře psát pojem internet s malým písmenem, jakožto zobecnělou formu zahrnující významově jak datovou konektivitu, tak i služby a obsah dle příslušného vyplývajícího významu předkládaných informací.

1.2 Webový server

Velice zjednodušenou formulací za webový server, v některých případech uváděný jako internetový server, lze označovat program, který nabízí jednotlivým uživatelským stanicím lokálně, popřípadě sítím síťově, své nadefinované služby. Serverem může být také chápán samotný počítač, tedy hardware, který tyto služby obstarává. Jedná se o vysoce výkonné zařízení, v tomto případě spravující na svém úložišti webové stránky, příslušné aplikační služby a multimédia. Internet je různorodou sítí poskytující data na základě modelu fungování klient-server. Server s okolím

komunikuje prostřednictvím HTTP protokolu (HyperText Transfer Protocol), a tím umožňuje klientovi, v našem případě je klient reprezentován prohlížečem, zobrazit webové stránky.

Stručný popis fungování procesů:

- 1) Uživatel, tedy klient (internetový prohlížeč), zadá na server požadavek ve formě tzv. URL adresy (Uniform Resource Locators) – adresa umístění internetových stránek.
- 2) Server jeho požadavek na zobrazení příslušného souboru/webové stránky zpracuje.
- 3) Server odesílá uživateli (internetovému prohlížeči) odpověď, jež je reprezentována HTML dokumentem.

V rámci této práce bude označení internetového server používáno hlavně v kontextu webových aplikačních služeb, které jednotlivé internetové stránky a internetové sociální sítě poskytují.

1.3 Web a webové stránky

Web neboli WWW, je zkratka pro World Wide Web. Což je služba sítě internet, sloužící k přenosu dokumentů, taktéž známých jako webové stránky, které jsou uloženy na webovém serveru v podobě souborů zapsaných ve specifickém jazyce (X)HTML (Hyper Text Markup Language).

Jedná se o celosvětovou síť souborů, ve svém doslovném překladu celosvětovou pavučinu. Je nutné si ale uvědomit, že web není v žádném případě synonymum pro internet. Web je pouze podmnožinou a službou poskytovanou právě v rámci sítě internetu.

Označení web zde budeme používat jakožto souhrnné označení více stránek nacházejících se na stejné doménové adrese (webovém serveru) v příslušné struktuře. Jedná se tedy o hlavní stránku tzv. home page a veškeré další podstránky. Ve stejném významu pak bude používáno spojení webové, internetové nebo www stránky. Tyto stránky obsahují informace ve formě textu, aplikací a multimediálních souborů.

1.4 Internetový portál

Internetový portál je webovou aplikací, která v rámci poskytovaných služeb zprostředkovává prostřednictvím internetového prohlížeče centralizované informace z různých zdrojů. Jedná se o internetovou stránku, která uživateli poskytuje kombinaci několika základních služeb Internetu.

Ať už se jedná o zahraniční nebo tuzemské internetové portály, všechny zahrnují funkci fulltextového vyhledávání informací na webu jako takovém, anebo v celém prostředí internetu. Portály zakládají a podporují vlastní databáze odkazů kategorizované dle specifických kritérií pro přímé vyhledávání. Dále se setkáme se začleněním elektronické pošty a dalších funkcí a doplňkových aplikací.

Internetové portály se mohou zaměřovat i na jednotlivé obory činnosti. Běžné jsou portály zaměřené na trh práce, které nabízejí služby spojené s vyhledáváním vhodných pracovních pozic nebo informační regionální portály. v současnosti u pokročilých internetových portálů nesmí chybět podpora integrovaných funkcí internetových sociálních sítí a možnosti zapojit se tak do přímé diskuze v rámci prezentovaných modulů a témat.

Hlavním kritériem pro posuzování kvality je konzistentnost informací, flexibilita a přívětivost uživatelského rozhraní. Nejznámějším a nejpoužívanějším internetovým portálem a zároveň vyhledávačem je v České republice Seznam.cz.

2 TRANSFORMACE INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTÍ V SÍŤOVOU

2.1 Historie

Lidstvo za dobu své existence prošlo již mnoha významnými etapami přirozeného vývoje, které jsou pevně spjaty s pokrokem společnosti v oblasti komunikace. Počínaje předáváním zkušeností a informací jednoduchými posunky a signály, přes rozvoj lidské řeči, vznik prvního písma až po epochy knihtisku, hromadných médií a elektronické komunikace. Nejmarkantnější a nejrychlejší nárůst změn můžeme pozorovat v průběhu druhé poloviny 20. století, kdy samotná informace, jakožto obsah zprávy, začíná získávat na důležitosti a hlavně hodnotě nejenom sdělovacího, ale i ekonomického charakteru. Tento přerod industriální společnosti v postindustriální poprvé zaznamenal ve svém díle Daniel Bell v roce 1973. *„Postindustriální informační společnost bude podle Bella orientovaná především na znalosti a vědění a přístup k informacím bude hrát stejnou roli, jako v industriální společnosti hmotné statky a výrobní prostředky. [...] Její definici lze stručně formulovat jako společnost, v níž práce s informacemi je efektivnější než klasická práce s hmotou.“* (Musil, 2010, s. 33).

Nejvýznamnějším teoretikem a protagonistou zkoumání podstaty a vlivu nových médií a sdělovacích prostředků na společnost se stal kanadský filozof a spisovatel Marschal McLuhan, kterého lze ze současného pohledu označit za vizionáře a prognostika vývoje společnosti v kontextu technologického pokroku. McLuhan zasvětil svůj život studiu o vlivu masových médií v kontextu sociálního chování a jako první si začal uvědomovat sílu informační revoluce. Kritiky je mu však vytýkán způsob interpretace svých myšlenek. Protože vedle konstruktivně technologicky podložených vizí budoucnosti, kterými rozvíjí své teze o globálně fungující informační společnosti, předkládá futuristické a někdy až románové předlohy světa. To je důvod, proč ve své době sklízel v odborných kruzích jak úspěch, tak i posměch. Nic to nemění na skutečnosti, že Marschal McLuhan byl jedním z největších génů 20. století. Jako prvnímu se mu podařilo koherentně vyložit podstatu elektrického světa.

Když 31. prosince 1980 zemřel, následovalo období, ve kterém se na jeho dílo skoro zapomnělo. To mělo ale pouze jediný důvod. Jeho scénáře budoucnosti, které ve svých dílech popisoval, se pomalu začaly stávat skutečností. V současné době se ukazuje, že jeho myšlenky nejenom přetrvávají, ale stále nám dávají odpovědi v oblasti

komunikace a dokládají, jakým způsobem elektronické procesy lidské interakce mění skutečnost.

V 70. letech minulého století se také začalo používat populární označení počítačová společnost. Toto pojmenování nastupující digitální generace se postupně přetrafovalo v příhodnější, již zmíněný pojem informační společnost. V tehdejší době ještě hovoříme hlavně o vlivu masových médií, kterým vévodila televize. Informační společnost lze definovat mnoha způsoby, ale toho pravého významu se jí dostává až s příchodem pokročilé výpočetní techniky, osobních počítačů a hlavně internetu. Internet je ve své podstatě největší globální počítačovou sítí, která propojuje velké množství dalších sítí a počítačů. Svě kořeny má v armádním projektu ARPANet vojenské organizace DAPRA (U. S. Department of Defense Advanced Research Project Agency). Později se tato technologie začíná s vidinou velkého komerčního potenciálu z akademické a armádní oblasti prosazovat i v soukromém sektoru.

Tím byla odstartována nová vlna a revoluce ve způsobu života, myšlení, práce a hlavně komunikace. Internet ve své podstatě používá několik základních služeb. Nejpoužívanější službou, jež je primárně určená pro komunikaci a která v začátcích internetu stála za jeho rozšířením, je elektronická pošta, běžně známá pod názvem email. Díky tomu, že za pomoci emailů lze zasílat textové, ale i multimediální informace, došlo k postupnému vytlačování klasických tištěných dopisů a zpráv. Existuje samozřejmě celá řada možností komunikace prostřednictvím internetu. K těm základním ještě můžeme zařadit Instant Message, což je přímá online komunikace mezi uživateli nebo známá služba VoIP, tedy telefonování pomocí internetu, například prostřednictvím programu Skype.

Další službou, kterou si postupně tento komunikační prostředek získával své příznivce, je možnost přenosu souborů zprostředkovaný protokolem FTP (File Transfer Protocol), který provádí transfer dat mezi dvěma počítači.

U nás se historie internetu začíná psát až v roce 1992 a hlavní nárůst popularity zaznamenáváme teprve po roce 1995, kdy dochází k jeho komercializaci. Informační společnost a elektronická media tak nabývají globálního charakteru a přebírají ekonomický význam na celosvětovém trhu. Informace se stávají komoditou a právě tím začínají být výdělečnějšími než práce s hmotou. Lidstvo se dostává do nové éry, a jak říká sám zakladatel moderního managementu Peter Drucker: *„Základní ekonomické zdroje, kterými jsou práce, půda a kapitál, jsou překonány mnohem důležitějším zdrojem: informacemi. Tím se zrodil nový koncept ekonomiky. Často*

používán ve vztahu se znalostní ekonomikou a internetem.“ (In: Patrut a Patrut, 2013, s. 15).

Nárůstem hromadných sdělovacích prostředků, dostupnosti informací a hlavně snižováním nákladů spojených s jejich vznikem, přenosem a uchováváním, začínáme pracovat také s pojmem informační gramotnost. Jelikož dnes již lze říci, že hlavní charakteristikou informační společnosti je bohatá nabídka informací. Potřebujeme zjistit, zda jsou doopravdy užitečné nebo bezvýznamné. Tím zefektivníme proces jejich využívání. Informačně gramotný člověk pak dokáže rozeznat relevantnost zpracovávaných informací. Nejkomplexněji uznávaná definice vychází ze závěrečné zprávy Prezidentského výboru USA pro informační gramotnosti z roku 1989, která uvádí: *“Informační gramotnost je schopnost přežít v informačním věku. Místo toho, abychom se topili v množství informací, které zaplavují naše životy, informačně gramotní lidé vědí, jak najít, vyhodnotit a využít informace efektivně a řešit konkrétní problém nebo učinit rozhodnutí na základě informace, která pochází z počítače, knihy, filmu nebo dalších možných zdrojů.*“ (Presidential Committee on Information Literacy: Final Report, online, cit. 2013-12-21)

Nejdůležitější roli v tomto období hraje právě jedna ze základních služeb internetu a tou je web. Vlivem ekonomicky přijatelných podmínek se internet stává v průběhu 90. let 20. století stále dostupnější a otevřenější širokému spektru uživatelů. Rodí se nový způsob obchodování a podnikání, který využívá moderní technologie nejenom jako komunikační nástroj, ale s rozvojem nových forem zábavy a potřeb vzniká i mnoho nových internetových firem, které rozšiřují svou členskou základnu. Investoři, kteří hledají snadné zisky, se zaměří právě na internetové aplikace, vývojové firmy a také trh s informacemi. Jelikož však nejsou s novou formou trhu dostatečně seznámeni, je jejich obchodování zcela založeno na spekulacích. Akcie jsou hnány do závratných výšin a hodnota některých internetových firem je odhadována na miliardy dolarů. Tento vývoj předznamenává jednu z největších akciových a finančních krizí, která je dnes známa jako dot.com krize nebo také dot.com bublina (z anglického originálu dot.com bubble). Vrcholem lze označit přelom století, šéfredaktor serveru Lupa.cz popisuje události takto: *„Na internetu proběhla podobná bublina v druhé polovině devadesátých let a eskalovala 10. 3. 2000, kdy se Nasdaq Composite (žebříček kurzů akcií vybraných mladých technologických firem) přehoupal přes symbolických 5000 bodů, tedy přes úžasný meziroční růst 1000 %. Vystřízlivění z úspěchu přichází o pouhé tři dny později, když se zhroutil NASDAQ na 4580 bodů a začal horečný výprodej akcií hi-tech firem.*“ (Zandl, online, cit. 2013-12-21)

Z takto markantního poklesu se většina firem nevzpamatovala. Během chvíle došlo ke krachu tisíce společností a ty velké, které se na trhu udržely, musely rychle vystřízlivět. Když například vstupovala na akciový trh profesní sociální síť LinkedIn.com, byla její cena odhadnuta na 4,3 miliardy dolarů a to v roce 2010 vydělávala necelou čtvrt miliardy dolarů. Analytici se také v poslední době stále častěji shodují, že v kontextu rozvoje a popularity sociálních sítí na internetu a jejich příchodem na akciové trhy stojíme na pokraji nové internetové krize s označením dot.com bubble 2.0.

Dopady na celosvětovou ekonomiku byly zdrcující. Svět tak pochopil, jakou doopravdy mají informace na trhu moc. Rok 2000 bychom díky této události mohli označovat za počátek následného propadu zahraniční a evropské ekonomiky, která vyústila ve finanční krizi, jež na konci první dekády 21.století postihla celý svět a jejíž důsledky pociťujeme i v současnosti.

Na tomto příkladu ale také můžeme pozorovat, jakým způsobem byla a je společnost propojena a na sobě závislá. A tak se v kontextu nově rodícího fenoménu internetových komunit a sociálních sítí začíná vžívat označení síťová společnost.

2.2 Síťová společnost

I když se může zdát, že označení síťová společnost je relativně mladým pojmem, své kořeny nachází již mnohem dříve, a to opět ve vizích Mashalla McLuhana a jeho jedné z nejslavnějších teorií a myšlenek globální vesnice. McLuhan totiž již v 60. letech 20. století razil teorii, kde říká: *„Globální vesnice je světem, ve kterém je každý množstvím komunikačních sítí spojen s lidmi po celém světě tak, že může snadno komunikovat s každým stejně, jako by to byl jeho soused odvedle.“* (In: Brdička, online, cit. 2013-12-21)

Svět se tak podle McLuhana díky novým technologiím stále více zmenšuje. A to ve svých dobách nemohl ani tušit, že s příchodem internetu získají jeho slova zcela jiného a zásadnějšího významu. McLuhan si byl jist, že padnou komunikační bariéry napříč celým geografickým, ale i politickým světem, že šíření informací bude stále snadnější a rychlejší a že výsledkem bude jednoduše ovladatelná společnost a celý svět se stane globální vesnicí se stejným projevem komunikace, zvyky, módou a myšlením.

Nezapomenutelným se ale stává také rozhovor Issaca Asimova, známého spisovatele a vědce, z roku 1989 s Billem Moyersem. Asimov zde v roli představitele

sci-fi scény představuje vize budoucí formy rozvoje jedince a vzdělávání jako celku. Jako revoluční se pak může zdát výrok: „*Každý student, nezávisle na jeho věku, místě, kde se právě nachází, může být sám sobě učitelem.*“ (In: Youtube, online, cit. 2013-12-21)

Zcela bez nadsázky bychom mohli říci, že Asimov předpovídal vznik a rozvoj internetových sociálních sítí jako prostředku pro vzdělání. Již v roce 1989 tvrdí, že z pohodlí domova se budeme svých počítačů ptát na otázky, které nás zajímají a počítače nám budou schopny ihned odpovědět. My tak budeme informace moci nejenom vyhledávat, ale i následovat. Zde si můžeme všimnout hlavní myšlenky, na které je založena filozofie tlačítka Follow na sociální síti Twitter. Každý tak dostane možnost studovat vlastním tempem obor, který ho nejvíce zajímá. Asimov však nezavrhuje klasickou formu prezenční výuky ve třídách. Jeho pojetí personálního vzdělávání zahrnuje kombinaci obou možností, a tak zde můžeme hovořit o konceptu, který dnes označujeme jako e-learning. Asimov dále uvádí, že tento způsob sebevzdělávání není limitován věkem. Dostáváme se tak k výrazu celoživotního vzdělávání, což je v současné době zcela aktuální téma. Značnou fluktuací trhu práce a stále vzrůstajícím počtem vysokoškolsky vzdělaných jedinců, začíná společnost zjišťovat, že jediným východiskem je právě zdokonalování svých schopností v průběhu celého života a adaptace na více než jedno zaměstnání.

O dva roky později, tedy v roce 1991, publikuje nizozemský profesor filosofie Jan Van Dijk svou publikaci s názvem *De Netwerkmaatschappij*, která se objevila v anglickém překladu až v roce 1999 jako *The Network Society*. Dijk zde jako první definuje a reflektuje zákonitosti a vztah mezi informační společností a síťovou společností. Ve své knize poukazuje na vztahy a strukturu společnosti, které se dostává toho pravého významu až s příchodem internetových sociálních sítí. Ve druhém vydání své knihy v roce 2006 pak Dijk (2006, s. 19) předkládá, že informační společnost je stále založena na vědě, racionalitě a reflexi. Ekonomika se i v industriálním sektoru pouze přetransformovala na výrobu informací. Trh se soustředí pouze na jejich zpracování a obchod. A proto kultuře dominují média a informační produkty se všemi svými znaky, symboly a významy.

Stále se tak zde nabízí určitá podobnost myšlenek Marshalla McLuhana a jeho globální vesnice. Dijk (2006, s. 20) dále uvádí svou definici síťové společnosti, která zní: „*Síťová společnost klade důraz na formu a organizaci zpracování a výměnu informací, o což se stará infrastruktura sociální a mediální sítě. Takže síťová*

společnost může být definována jako sociální formace s infrastrukturou sociálních a mediálních sítí, která umožňuje zpracování informací na všech úrovních organizace.“

Dijk jde ale ve své knize ještě mnohem dále a snaží se zaznamenat přerod tzv. masové společnosti po síťovou. Stejně tak jako Dijk je v této době zrodu síťové generace důležitý další autor a to známý americký sociolog Manuel Castells se svou trilogií *The Network Society, The Power of Identity a End of Millenniu*. Zde představuje svou vizi nového věku ekonomiky, propojené s moderními technologiemi. Castells v rozhovoru pro Institut mezinárodních studií v Berkeley definoval síťovou společnost těmito slovy: *„Síťová společnost je společnost, v níž hlavní sociální struktury a aktivity jsou organizovány a zpracovávány v informačních sítích.“* (Castells, online, cit. 2013-12-26)

Castells se po celou dobu svého působení stále věnuje transformaci společnosti a síle její propojenosti. Oba autoři stáli u přerodu informační společnosti v síťovou. Jak lze ale z jejich práce vyčíst, ani jeden z nich nepovažuje síťovou společnost za něco víc. Její pravý význam by se dal vyjádřit tak, že síťová společnost je stále ve své podstatě informační, akorát došlo ke změně prostředků a možností komunikace v ní.

3 E-LEARNING

V současnosti existuje nespočet formulací definic e-learningu. Vždy záleží na době, ve které definice vzniká a hlavně na kontextu možností a dynamice vývoje multimediálních a informačních technologií.

Pokud bychom chtěli zahrnout veškeré možnosti vzdělávání spojené s oblastí e-learningu, měla by být definice spíše širšího charakteru. *„Význam slovního spojení e-learning může být brán jako elektronické vzdělávání. Elektronické vzdělávání znamená z hlediska učitele, realizovat edukační proces elektronickými prostředky, v současnosti přesněji informačně-komunikačními prostředky. Elektronické učení se žáka zase znamená, realizovat těmito prostředky proces vlastního učení.“* (Očkajová, 2009, s. 528).

V posledních letech se ale problematika celé koncepce e-learningu prohlubovala a informační gramotnost mezi pedagogy a veřejností značně zdokonalovala. Proto lze říci, že jak poukazuje Zounek (2009, s. 37-38) e-learning zahrnuje nejenom teorii, ale i výzkum a jakýkoliv vzdělávací proces, který v souladu s etickými principy používá informační a komunikační technologie pracující s daty v elektronické podobě. Způsob jejich využití a dostupnost učebních materiálů jsou závislé především na vzdělávacích cílech a obsahu, charakteru vzdělávacího prostředí, potřebách a možnostech všech zúčastněných aktérů vzdělávacího procesu.

3.1 Stručná historie e-learningu

Z historického hlediska můžeme říct, že s nápadem, v té době ještě nehovoříme o počítačích, ale strojích pro výuku, se začíná experimentovat již v druhé polovině 60. let. Tyto stroje pracovaly na jednoduchém principu testovacích otázek v látce rozdělené po stránkách, které se dále větvily dle zvolených odpovědí. Tato stromová architektura se nám zachovala i v některých dnešních výukových programech. Bohužel složitost a malá účinnost těchto vyučovacích automatů vedla k ukončení dalších pokusů.

Téměř až o dvě desetiletí později, s rozvojem osmibitových mikropočítačů, přichází v polovině osmdesátých let projekt tzv. elektronizace škol a první výroba školních mikropočítačů pod označením IQ 151 s implementovaným programovacím jazykem PASCAL. Bohužel i tento projekt byl zanedlouho vytlačen prvními šestnáctibitovými procesory a rozvojem osobního počítače.

I tak lze toto období označit za revoluční. Bylo odstartováno celosvětové rozšiřování počítačů do všech domácností. Vzdělávací instituce na tento vývoj zareagovaly pokusem o zdokonalení vyučovacích počítačů a setkáváme se poprvé s počítačem jakožto pomůckou pro ověřování a modelování dosud neprokazatelných teorií z nejrůznějších oborů praxe.

Vědecké týmy z celého světa začínají vytvářet nové inteligentní výukové systémy tzv. Intelligent Tutoring Systems, které jsou předchůdci dnešních systémů pro řízení výuky tzv. LMS (Learning Management System), jejichž klasickým zástupcem je systém Moodle.

Největšího rozmachu se dočkaly počítačové výukové programy až na počátku 90. let ve spojení s rozvojem internetu, jenž umožnil rychlý přenos dat. Internet začíná hrát významnou roli v komunikační sféře a také v možnosti snadného přístupu k informacím.

Od této chvíle můžeme používat v souvislosti se vzděláváním označení online učení. Postupem času se stala například emailová komunikace na univerzitách zcela běžnou. Začaly se vytvářet první online diskuzní skupiny a přístup k informacím se tak stal mnohem jednodušším. Forma učení tak postupně přechází k utváření základních pravidel a postupů e-learningu, jejímž základním stavebním prvkem se stal elektronický studijní kurz tzv. e-kurz.

Tato filosofie vzdělávání postupem času začíná prosakovat i mimo školství do soukromého sektoru, a to vede v souvislosti s komercializací a přirozeným rozvojem služeb internetu a webu 2.0 ke vzniku virtuálních univerzit a dalších tomu podobných projektů. Tento proces je při stále rychlejší technologické vývoji nevyhnutelný. Do tříd se dostávají modernější a výkonnější přístroje. V softwarové oblasti nemůžeme dnes již očekávat takové radikální pokroky, ale budeme se setkávat jen s dokonalejšími verzemi těchto výukových programů. V oblasti učebních pomůcek se dá počítat s mnoha vylepšeními. Již jsme přešli od dřevěných ukazovátek k laserovým, od meotarů k digitální projekci, od obyčejného papíru k notebookům a dnes již začíná klasickou tabuli vytlačovat fenomén posledních let interaktivní tabule.

3.2 Výhody a nevýhody e-learningu

Pozitivním přínosem e-learningu zcela jistě je, že vzdělávací programy a počítače rozvíjí mnohem efektivněji samostatné uvažování a kreativitu studentů, než klasická výuka. Předkládaná látka se stala dynamickou a pružnou, nejenom v ohledu na individuální požadavky studentů, ale i v závislostech na aktuálně se měnících faktech. Vzdělávání se stalo zábavnější, což vede k motivaci pro samostatné získávání dalších informací. Jelikož jsou podněty vnímány zrakem i sluchem, jsou lépe zapamatovatelné a v případě samostudia si student může zvolit čas i místo, kde se učení bude věnovat. v některých případech je možné, že student při studiu ani nevnímá, anebo si nepřipouští, že se vlastně vzdělává.

Žáci se mohou do výuky zapojovat i prostřednictvím her nebo interaktivních vzdělávacích programů, což je výhodné i pro žáky s poruchami učení. Díky snadnému přístupu k informacím se dají jednotlivá témata uchopit bez problému i v mezioborových vztazích. Studenti se také tímto způsobem učí, jak ovládat a používat moderní technologie. Samozřejmě bychom našli i další pozitivní skutečnosti, které nám e-learning přináší, ale tyto jsou ty základní.

Na druhou stranu je důležité si uvědomit, že při e-learningové formě vzdělávání a samostudia může vlivem nadměrného používání počítačů dojít ke zdravotním potížím. Studenti se také navzájem odcizují a důsledkem omezení osobního kontaktu dochází k poruchám určitých sociálních dovedností a komunikace. Absence pedagoga také neposkytuje okamžitou zpětnou vazbu a kontrolu. V neposlední řadě je potřeba zmínit úpadek čtení a získávání informací z knih.

Pro učitele je náročná hlavně příprava elektronických a někdy i interaktivních materiálů, které mají nahradit výklad. Pedagog v e-learningových kurzech nevystupuje jako vyučující, ale staví se do role tutora. Tutor má být žákovi nápomocen, má rozvíjet studentovu samostatnou práci a hlavně myšlení. Je to role odborná, podpůrná a flexibilní. Ne všichni kantoři se dovedou do této pozice vcítit, i přestože e-learningové nástroje a strategie využívají. Stále tak vystupují pouze jako zprostředkovatelé informací.

Správný tutor by měl ovládat nejenom teoretické znalosti, ale také praktické dovednosti. Při střetu se studenty musí předkládat principy a postupy práce jakými se během studia mají řídit. Motivace je důležitým faktorem, jak žáky přinutit k samostudiu. To však neznamená, že tutor bere školící skupinu pouze jako celek, naopak je důležité udržovat jednotlivé kontakty a spolupracovat individuálně s jedinci.

V případě podnikového nebo celoživotního vzdělávání může být v určitých ohledech problém s používáním a ovládáním nástrojů e-learningu v souvislosti s vyšším věkem studenta. To pak vede spíše k odmítání a ztrátě zájmu o samotný obsah studia. Vedle klasického e-learningu je zde používanější forma studia označovaná jako blended learning, která kombinuje klasickou formu výuky s tou online. S takto aplikovanou formou studia se dnes setkáme prakticky na všech vysokoškolských zařízeních v kombinované formě studia.

3.3 Metody a formy e-learningu

Nástrojů a zařízení, které lze do e-learningu v dnešní době zařadit, je mnoho. Především se jedná o didaktickou techniku vyvinutou k umocnění vjemů z prezentace. Hlavním cílem je pak kontrola a pedagogické řízení činnosti žáků. To, ale jakou formou a při jakých příležitostech jsou použity, záleží na metodě zvolené pedagogem.

S vývojem technologií se z klasických školních tabulí stávaly tzv. kopírovací tabule, převádějící obsah do elektronické podoby až po interaktivně propojené prvky se zpětnou vazbou využívající výukové řídicí systémy. Do základních funkcí pak můžeme samozřejmě umístit i veškerou audiovizuální techniku.

Informační technologie zefektivňují průběh výuky i samotné výsledky zjednodušením přenosu informací mezi žákem a učitelem. Multimediální aspekt předkládané látky v kombinaci s různými kanály komunikace umožňují rozšířit a prohloubit orientaci v informačních zdrojích v edukačním procesu. S příchodem internetu se začal e-learning nejprve dělit na offline a online. Zde záleželo, jakým způsobem jsou zprostředkovávány a prezentovány samotné informace. Offline výuka tak nevyžaduje přímé propojení k internetu. Informace student získává na úložných datových nosičích.

Na rozdíl od toho online výuka využívá plně potenciálu možnosti sdílení prostřednictvím internetu. Nejznámější je v této souvislosti e-learning dělen na tzv. synchronní výuku, kde probíhá komunikace mezi studenty a pedagogem interaktivně v reálném čase například pomocí videokonference. Ukázkovým příkladem mohou být odborné webináře, neboli webové semináře, které nejčastěji probíhají prostřednictvím nástrojů typických pro web 2.0. Druhým typem v online výuce je asynchronní forma, kde komunikace probíhá zprostředkovaně skrze různá diskuzní fóra nebo internetové sociální sítě nezávisle na čase.

Nejčastěji se však v praxi setkáme s kombinací všech těchto forem e-learningu, kdy jednotlivé etapy vzdělávání probíhají různou metodou. E-learning je samozřejmě v takto kombinované formě náročný, avšak i přes vstupní náklady na techniku a vybavenost tříd, popřípadě i další vzdělání pedagogických pracovníků, lze říci, že časová flexibilita a další aspekty jsou z dlouhodobého hlediska finančně výhodné a hlavně edukačně účinné.

Relativně novou formou výuky, která se objevila teprve nedávno, je mobilní vzdělávání označované jako m-learning. Koncept m-learningu se snaží v rámci stálého vývoje společnosti reflektovat trendy mladé generace a přizpůsobit se. Bez mobilních zařízení si dnes již náš život nedovedeme představit a právě proto se m-learning zaměřuje právě na ně. Mobilní telefony, notebooky, tablety, čtečky elektronických knih, ale i hudební přehrávače, a dokonce i vzdělávací hry pro herní mobilní konzole, to vše a mnohem více lze zařadit právě do oblasti m-learningu. Propojením aplikací a nástrojů webu 2.0 by se dalo docílit zcela jiné úrovně vzdělávání. Pokud se však ohlédneme do odborné pedagogické literatury, publikace se věnují hlavně obecným zásadám a praktikám e-learningu. Jen malé procento z nich se zaměřuje konkrétně na používání nástrojů a aplikací webu 2.0.

4 WEB 2.0

Originální web, dnes označovaný jako web 1.0, fungoval na bázi textového informačního media využívající komunikační a multimediální služby internetu. Nové služby a funkce postupem času měnily podobu prostředí internetu. Jak opakuje Solomonová (2010), web se postupně začíná transformovat z typu „read only“, tedy pouze ke čtení, k označení „read-write“, myšleno v doslovném překladu číst-psát.

Postupnou změnou filozofie využívání webu jako takového, se v kombinaci s rozvojem nových medií a informačních technologií web stále více otevírá i laikům, kteří neovládají programovací jazyk (X)HTML, ve kterém se webové stránky vytvářejí. Takto transformovaný web je dnes označován jako web 2.0, jehož uživatel informace pouze nezískává, ale naopak obsah spoluvytváří, sdílí s ostatními uživateli a diskutuje v rámci internetových sociálních sítí. Kritici na druhou stranu v této souvislosti poukazují, že díky relativně snadné možnosti úprav obsahu webových stránek ztrácí prostředí internetu svou důvěryhodnost. Na druhou stranu můžeme říci, že právě web vždy odrážel a odráží vývoj globálního názorů a trendů. Všechno tohle dovolil například i pokrok v technologii AJAX (Asynchronous JavaScript and XML), která se využívá pro vývoj interaktivních webových aplikací, které dokáží měnit obsah webových stránek, aniž by proběhla jejich aktualizace.

Někdy se také setkáme s označení Web 2.0 s velkým písmenem. v poslední době se ale začíná podobně jako u internetu prosazovat v obecném významu psaní malého písmena, což je použito i v této práci.

Za popularizací konceptu webu 2.0 stojí Tim O'Reilly, jenž použil v roce 2004 označení web 2.0 v názvu připravované konference ve významu „druhého dechu“ internetu. O'Reilly se pokoušel představit web jako platformu. V dnešní době lze říci, že web 2.0 nemá své pevné ohraničení a přesnou definici. Široká laická veřejnost, dokonce i spousta odborníků nedovede přesně vysvětlit, co si pod tímto pojmem má představit.

Jako první se o definici pokoušel v roce 2005 ve své práci *What Is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software* samozřejmě O'Reilly, dospěl však pouze k vydefinování charakteristických znaků, které web 2.0 obsahuje. O rok později uvádí zpřesňující informace a říká: „*Klíčovým příkázáním webu 2.0 je toto: vytvářej aplikace, které budou díky síťovému efektu s přibývajícím počtem uživatelů stále lepší.*“ (In: Pavlíček, 2010, s. 84) Pořád se tak setkáváme pouze se snahou vyjádřit podstatu webu 2.0 na základě jeho účelu.

Říci přesně kdy a kde nastal zrod webu 2.0 je prakticky nemožné. Vývoj společnosti od informační k síťové je však charakterizující v kontextu nových mobilních zařízení, zvyšující se dostupností internetu a rozvojem internetových sociálních sítí. Web 2.0 je tudíž soubor aplikací a služeb, které umožňují nové možnosti komunikace a interakce, sdílení obsahu a virtualizace práce. Jelikož největším ukazatelem, na kterém lze pozorovat, jak moc se prostředí internetu od svého počátku změnilo, jsou internetové sociální sítě, bude jim věnováno v rámci této práce nevíce prostoru.

4.1 Základní charakteristiky a znaky webu 2.0

Stejně tak jako s definicí i charakteristiky webu 2.0 je těžké zcela přesně určit. Spousta odborníků používá pro jeho popis rozdílné technologie a aspekty, avšak v těch základních se obecně shodují. Kritici však na druhou stranu v této souvislosti poukazují, že díky relativně snadné možnosti úprav obsahu a flexibilitě webových stránek ztrácí prostředí internetu svou důvěryhodnost. Web 2.0 jakožto nové medium je unikátní hlavně tím, že právě jeho otevřenost, přístupnost a ovladatelnost směrem k uživateli vždy odráží vývoj společnosti.

4.1.1 Blog a blogování

Blog je odvozené slovo od spojení weblog. Jedná se o lehce použitelný online systém, umožňující publikovat vlastní texty a vytvářet si na webu svůj vlastní prostor ve formě webových stránek. Blog je primárně textová záležitost, ale umožňuje propojení s dalšími multimediálními prvky. Čtenáři pak mohou zanechávat v diskuzi pod zveřejněnými texty své názory a komentáře a diskutovat v rámci tématu. Hlavně v minulosti, ještě před nástupem internetových sociálních sítí, bylo využívání blogů značně populární. Z tzv. blogerů se dokonce stávali i známé osobnosti, jejichž názor byl ve společnosti uznávaný a v nemalé míře právě blog odstartoval mnoha lidem novou kariéru a příležitosti.

Pro vzdělávání se také otevřela další možnost jak rozšířit a zefektivnit výuku. Nejenom že vyučující začali zveřejňovat materiály a své odborné články na svém blogu, ale prakticky jakémukoliv studentovi poskytl blog prostor pro své uplatnění kreativních myšlenek. Výhodou tohoto konceptu je i fakt, že uživatel si prostřednictvím blogu vytváří odborné online portfolio a blog nemusí být pouze jakýmsi „deníčkem“, za což ho spousta lidí označuje. Blog stál prakticky podle základního principu

webu 2.0, což je otázka spoluvytváření obsahu, na jeho počátku a je tak jednou z jeho charakterizujících vlastností.

4.1.2 Globální inteligence a wiki systémy

Stále zmiňované spojení základního chápání webu 2.0 jako platformy, tedy pracovního prostředí, nás vede k systému fungování webu, který vyplývá z předchozího textu. Online publikováním se logicky dostáváme ke společnému sdílení informací v rámci internetové komunity jako celku, ale samozřejmě nejčastěji v dosahu dané sociální sítě.

V již zmiňovaném Asimově televizním rozhovoru se setkáváme s představou, že veškeré vědění lidstva bude dostupné všem a se stejným záměrem a zcela v tomto duchu pokračoval zakladatel dnes již neznámější otevřené encyklopedie Wikipedie Jimmy Wales. Wiki systémem jsou označovány webové stránky, jejichž elementy může jakýkoliv uživatel vytvářet, doplňovat a i zpětně opravovat. Ve studentské skupině může vést tato filosofie práce za použití wiki nástroje webu 2.0 ke kvalitním konstruktivním výsledkům. Výhodou je možnost pracovat prakticky odkudkoliv a vytvářet a sdílet online dokumenty dle pravidla 24/7.

Systémů wiki jsou v dnešní době desítky až stovky. Ten první vznikl již v roce 1995, což je mnohem dříve než se vůbec objevilo označení web 2.0. To nám dokládá fakt, že web 2.0 nelze zcela ohraničit po stránce technologické, ani po časové. Dnešní wiki systémy jsou jednoduše dostupné a pro práci přehledné a to díky ovládnutí pomocí tzv. online WYSIWYG HTML editorů, tedy HTML editorů, které nevyžadují pro tvorbu webových stránek pokročilou znalost tohoto jazyka. Každý si dnes může v rámci například školy nebo firmy vytvořit svůj vlastní wiki systém věnovaný prakticky čemukoliv. Většina těchto systémů je postavena na volné licenci tzv. open source, ale setkáváme se i s placenými verzemi, které nabízejí doplňkové aplikační funkce například ve spojení s Google app.

Záměrem je tedy stále opakující se myšlenka spoluúčasti uživatelů na vytváření obsahu webu, což je i jedna ze základních definičních vlastností podle O'Reillyho. v rámci této „demokratizace“ webu může zcela logicky dojít ke ztrátě kvality a důvěryhodnosti obsahu. Tento problém se snaží vyřešit tzv. reputační systémy, které dovolují hodnotit nejenom jednotlivé uživatele a jejich důvěryhodnost v rámci internetové sítě nebo komunity, ale v obchodním prostředí také produkty a dokonce celé webové stránky.

4.1.3 Komunikační model many-to-many

Dalším charakterizujícím rysem webu 2.0, na kterém se odborníci shodují, je změna komunikačního modelu v rámci užívání internetu na tzv. many-to-many. Toto označení používá americký teoretik Vin Crosby k popisu komunikace v rámci jednoho celku s druhým, neboli komunikace široké masy prostřednictvím strojů a nových medií.

Tento model je charakterizující pro vznik internetových sociálních sítí, které v rámci tzv. masové individualizace dovolují oslovit široké spektrum uživatelů při zachování individuálního přístupu.

Many-to-many také můžeme přímo uvést v souvislosti s další vlastností webu 2.0, a tou je blog. Jak bylo výše uvedeno, blogy jako jedny z prvních umožnily širokému spektru uživatelů komunikovat navzájem napříč celým světem a hlavně ovlivňovat obsah internetů.

4.1.4 Princip Mashup

Tento výraz, známý převážně z hudebního průmyslu, se uchytil i v oblasti informačních technologií, kde označuje propojenost a kombinaci dat z více zdrojů interpretovaných v jednom sdělovacím kanálu. Tyto tzv. mashup služby pro své fungování využívají technologii API, což je rozhraní pro programování aplikací nebo také RSS kanály, které za uživatele aktivně vyhledávají obsah, o němž má zájem a pomocí RSS čtečky mu jej také nabízí. Takto vytvořená služba RSS pro syndikaci obsahu nabízí uživateli informace z různých zdrojů koncentrované na jednom místě.

Na rozdíl od toho jsou příkladnou ukázkou technologie API online interaktivní mapy Google Maps, kde na základě kombinace několika poskytovaných služeb může uživatel bez větších problémů sledovat aktuální dění v dopravě atd.

4.1.5 Cloud Computing

Cloud computing je v dnešní době velice populárním a rozšiřujícím se trendem v oblasti informačních technologií a s nástupem nových služeb webu 2.0 získává tato forma práce nových rozměrů. Jak uvádí Pavlíček (2010, s. 117), jedná se o poskytování softwarových produktů jako služby Software as Service se vzdáleným ukládáním dat na servery. V rámci tohoto principu tak uživatel neplatí plnou licenci produktu, ale platí pouze ty služby, které doopravdy využívá. Pracovní prostředí je tak přístupné v nezměněné formě jako online služba prakticky odkudkoliv.

Mimo centralizace dat a služeb dochází k vytváření online pracovního prostředí s minimalizací nákladů. Poskytovatelé také nabízejí automatické aktualizace poskytovaného softwaru s jednoduchým a efektivním ovládáním. Na druhou stranu někteří odborníci i uživatelé poukazují na možné nedostatky a nedůvěru v zabezpečení dat, které uživatel v rámci svého připojení odesílá a sdílí online. Práce je tak závislá na rychlosti internetového připojení, v současné době stále ještě s mírným omezením funkcionality nabízených produktů, i když je tento faktor poslední dobou značně minimalizován. Spíše se jedná o rozdíly z hlediska porovnávání služeb a softwaru mezi poskytovateli komerčních produktů Microsoft a z části bezplatnými službami Googlu.

Takto postavená služba je i v oblasti vzdělávání značně používaná a díky nenáročnosti, jak po stránce finanční, tak i technologické, dost výhodná. Každý student, popřípadě kantor, není odkázán na fyzické datové uložení, ale ke svému portfoliu, odborným materiálům a aplikacím získává přístup prakticky z jakéhokoliv místa, kde existuje možnost připojení na internet. Speciální funkce mohou být reprezentovány na příkladu nástroje Google App Engine, který značnou měrou zjednodušuje vytváření webových aplikací a je zástupcem tzv. konceptu Platform as a Service, poskytující pracovní prostor hlavně vývojářům. Dalším distribučním modelem Cloud Computingu je Infrastructure as a Service, což je model založený na principu virtualizace a výsledného poskytování výpočetního výkonu hardwarových zařízení.

Pro zpracování této práce bylo použito hned několik nástrojů využívajících modelů Cloud Computing, a to hlavně služeb od společnosti Google, jako je Google Docs nebo online uložení Google Drive.

4.2 Web 2.0 a vzdělávání

Web 2.0 nabízí v procesu vzdělávání malou revoluci. Funkce a aplikace vhodné a programované pro výuku nebo online vzdělávání je dnes již nepřeberné množství. Možná proto je v pedagogických kruzích na tento stav webu nahlíženo dvěma zcela rozdílnými způsoby. Jedna skupina spatřuje ve využívání online prvků a možností webu 2.0 pozitiva, které dopomůžou k zefektivnění a obohacení samotného výukového procesu a na druhé straně se objevuje názor, že se stále rychleji přibližujeme době, kdy pokrok moderních technologií zcela odstraní lidský faktor působení samotného kantora. Důležité je si uvědomit, že web 2.0 může zasahovat do všech forem vzdělávání. Tedy jak klasického formálního, tak i do forem neformálního

a informálního. V rozvoji osobnosti však můžeme říci, že větší podíl z toho bude mít celoživotní informální učení.

Zcela jisté je, že při správném využití má web 2.0 ve větší míře pozitivní dopad a prostřednictvím nejrůznějších aplikačních řešení lze získat a docílit kvalitního vzdělávání. Trefně se k tomuto tématu vyjádřil Steve Hargadon, zakladatel sociální sítě Classroom 2.0 a dalších vzdělávacích projektů pro web 2.0 jako například Aula 2.0 nebo The LEARNING REVOLUTION, který říká: *„Web 2.0 bude významnou součástí vzdělávání zítřka, a proto by se měl stát též nedílnou součástí našich vzdělávacích institucí. Chci-li učitele trochu pozlobit, tvrdím, že odpovědí na jejich stesky ohledně informační přesycenosti dneška je vytvářet informace nové (a učit je tvořit).“* (In: Mašek, online, cit. 2013-12-24)

Hargadon je jedním z vizionářů dnešní doby, který žene nástroje a použití nových technologií, spolu s novou formou komunikace a sdílení informací dopředu. Někteří odborníci si vykládají pod pojmem webu 2.0 pouze existenci internetových sociálních sítí. Skutečnost je však zcela jiná a mnohem hlubší, na což právě Hargadon svojí prací upozorňuje.

Základními zástupci edukačních online aplikací a projektů jsou systémy pro řízení výuky, reprezentované lídrem v podobě systému Moodle nebo sociálními sítěmi určenými pro online výuku jako Edmodo, Schoology a česká iTřída.

4.3 Web 3.0

Jak již bylo řečeno, v současnosti je složité přesně definovat pojem web 2.0. Odborná veřejnost i tak začíná vyhlížet budoucnost v podobě webu 3.0. Pokud druhá verze přinesla do prostředí internetu sdílení informací a interaktivitu prostřednictvím internetových sociálních sítí, web 3.0 pracuje s novou multimediální umělou inteligencí. Inteligence je *„schopnost řešení problémů na základě zkušeností“*. (Novák a Pavlovkin, 2001, s. 8)

Kybernetika jako věda se však drží základního principu učení, jakožto vlastnosti živých organismů minimalizovat ztráty energie vynaložené k adaptaci. Vztáhneme-li tyto principy na proces vzdělávání, dostáváme se od stádia mechanického učení, kdy stroje přebraly podíl práce kantora, až po etapu automatizace, kdy řídicí a kontrolní úkoly zpracovávají ve zpětné vazbě na základě informací o objektu, tedy žákovi, pokročilé technologie a zařízení. Umělou inteligenci tak lze aplikovat i v e-learningové formě vyučování, protože se jedná o *„vědní obor o procesu sofistikovaného využívání*

vědomostí v neživých objektech, a to především aplikací prostředků počítačové techniky.“ (Novák a Pavlovkin, 2001, s. 64)

Vzdělávání v prostředí webu 3.0 si lze představit na příkladu expertních programů, které *„simulují rozhodovací činnost expertů při řešení úloh s úzkým zaměřením problémů“*. (Novák a Pavlovkin, 2001, s. 66) Technologie tak již dokáží převzít znalosti člověka a předat je těm, kteří jimi nedisponují. Úloha člověka je v tomto modelu minimalizována. Stroje však řeší pouze teoretickou část. Praxe a plnění úkolu je stále na samotném studentovi. Přerod od webu 2.0 k vyšší verzi tak můžeme vidět v tom, že na základě globálního vědění získáme možnost využít je v konkrétně definovaných úlohách.

V souvislosti s webem 3.0 bývá často používán výraz sémantický web, to znamená, že web a celé prostředí internetu se stane pro studenty osobním asistentem, který za svého uživatele plánuje a předpovídá jeho chování. Ve vzdělávání bychom mohli hovořit o modelu u-learningu, tedy dostupnosti informací kdekoli a kdykoli prostřednictvím mobilních zařízení. Významově tak počítače budou třídit a vyhodnocovat v reálném čase nastalé situace a problémy. Prozatím nám internet nabízí informace strukturalizované na základě různých webových stránek. V budoucnosti bychom však mohli pracovat v jednom okamžiku se všemi dostupnými globálními znalostmi. Konečné rozhodnutí o jejich použití však bude i nadále záležet na člověku, který s nimi bude pracovat.

5 SOCIÁLNÍ SÍŤ

Jak již samotný název napovídá, tento termín pochází původně ze sociologie. Až později ho začala společnost chápat primárně ve spojení s internetem. Síť by se dala definovat obecně asi mnoha způsoby, jelikož toto označení lze uplatnit na více skutečností. Ve své podstatě se vždy ale jedná o propojení několika uzlů reprezentovaných například počítačovou stanicí, uživatelem nebo skupinou, která je navzájem propojená na základě určitých společných vazeb. Dijk (2006, s. 25) ve své knize uvádí následující základní typy sítí: fyzikální, organickou, neuronovou, sociální, technickou a mediální. Tu sociální posléze definuje jako: „*Systém konkrétních vazeb s abstraktními vztahy.*“ (Dijk, 2006, tamtéž)

Každý si již od malička buduje a udržuje určité vztahy mezi svými blízkými a společností kolem. Podle Bourdieuera si každý z nás vytváří svůj sociální kapitál. Tento pojem lze chápat v sociálním systému dosti široce, ale pro nás je důležité, že i naše kontakty, spojení, přátelé, a ať už to nazveme jakkoliv, na internetových sociálních sítích jsou součástí našeho sociálního kapitálu, jelikož tato koncepce zcela odpovídá Bourdieurově definici, která zní: „*Sociální kapitál je množina aktuálních nebo potencionálních zdrojů, která vychází z vlastnictví trvalé sítě více či méně institucionalizovaných vztahů a známostí, jinými slovy členství ve skupině, které vybavuje každého člena kolektivně vlastněným kapitálem, tedy různými oprávněními.*“ (In: Šafr a Sedláčková, 2006, s. 15)

Můžeme tak říci, že s příchodem nových technologií se změnil pouze způsob, jakým tyto vztahy a kontakty získáváme. Svět se stává postupně stále mobilnější, služby poskytované internetem jsou nám dostupné prakticky vždy a všude s příchodem tzv. chytrých zařízení a mobilních telefonů se v kombinaci se zrodem internetových sociálních sítí otevírá nová éra lidstva. McLuhanova globální vesnice se pomalu, ale jistě, stává skutečností. Tím je dokonán přerod od absorbujícího člověka ve světě dat a informací v člověka žijícím ve světě online sítě a společnosti.

5.1 Internetové sociální sítě

V posledních letech došlo k strmému nárůstu uživatelů internetových sociálních sítí, a to hlavně s příchodem té dosud nejpopulárnější a největší Facebooku. Je to ale pouze důsledek stále většího odklonu od přímé komunikace k nepřímé. Internetové

sociální sítě tak v sobě skrývají vztahy sociální, technické i mediální. Na rozdíl od počátků sdružování uživatelů na internetu, kdy skupiny tvořili převážně univerzitní pracovníci, jsou dnes uživatelé internetových sociálních sítí prakticky jakéhokoliv věku, původu, vzdělání atd. Hlavní proměnou jsou společné zájmy. V největší míře to lze vidět na internetových komunitách pohybujících se například kolem počítačových her, popřípadě filmových fanoušků.

Internetové sociální sítě spojují veškeré důležité funkce pro naplnění podstaty samotného webu 2.0 a jeho služeb. Mezi základními vlastnostmi pak každá z nich musí splňovat hlavně několik požadavků. Samozřejmostí je vytvoření uživatelského profilu s osobními informacemi. Základní je také možnost navazování vztahů a vazeb s dalšími uživateli (spojení, kontakt, přátelství), popřípadě také skupinami. Dále online komunikace, a to ať již pomocí doručování zpráv nebo možnosti interaktivní komunikace prostřednictvím určitých forem internetové služby Instant Messages, tedy interaktivního chatu v reálném čase. Svou oblibu si internetové sociální sítě získaly nejenom možností svobodného vyjadřování svých názorů a myšlenek, ale také díky sdílení své práce a informací v rámci celé sítě. Politika zveřejňování a sdílení informací je v posledních několika letech pro provozovatele internetových sociálních sítí velice důležitá. Snaha o co nejlepší zachování soukromí a ochrana důležitých osobních dat je tak řešena každou internetovou sociální sítí rozdílně. A to hlavně na základě její filozofie a zaměření. Obecně bychom mohli říci, že veškerá nastavení jsou v rukách samotného uživatele.

5.2 Rozdělení internetových sociálních sítí

Internetové sociální sítě bychom mohli dle jednotlivých charakteristik začít rozdělovat například na základě poskytovaných služeb a sdíleného obsahu. V první kategorii by se ocitly internetové sociální sítě prezentující hlavně informace, v tomto případě splňují požadavky prakticky všechny dostupné, avšak takovým nejlépe tomu odpovídajícím zástupcem může být microblogový Twitter.com.

Na druhou stranu je zde internetová sociální síť Flickr, která stála prakticky od počátku u zrodu webu 2.0. Ta svým uživatelům primárně nabízela a nabízí ukládání a sdílení fotografií na internetu. Svým uživatelům ale také jako jedna z prvních umožňovala identifikace fotografií na základě jejich popisu pomocí tzv. tagů, což je v tomto významu ve spojení s internetovými sociálními sítěmi jednoduchý identifikátor (značka), dle kterého je obsah nebo fotografie přiřazena do skupiny s ní souvisejícího

tématu a je tak snadno dohledatelná. Jiného kontextu a definice však toto označení může být v souvislosti s HTML a programováním.

Dalším takovým specifickým obsahem mohou být pouze odkazy a média. Tímto směrem se stylizuje relativně nová internetová sociální síť Pinterest.com, která se prezentuje jako interaktivní nástěnka s možností vylepování nejrůznějších štítků v podobě webových odkazů na zajímavé informace nebo přímo multimediálního odkazu a sdružuje uživatele společných zájmů.

Dále bychom mohli začít dělit internetové sociální sítě na základě zájmů jejich uživatelů. V případě těch největších internetových sítí lze hovořit o neprofilujících se sociálních sítích. Oproti nim se zde nacházejí internetové sociální sítě, spíše tedy komunity, které se úzce profilují na jedno společné téma. V tomto ohledu většinou hovoříme o uzavřených sociálních sítích, které souvisejí s počítačovými hrami a tzv. Second Lifem. Na tento koncept pak úzce navazuje i internetová služba Ning.com, která umožňuje vytvořit si svou vlastní internetovou sociální síť dle individuálních představ.

Pro účely této práce budeme používat trojího základního členění zahrnující internetové sociální sítě globálně-populární, profesní a edukační. Jelikož je již dnes v prostředí internetu široké spektrum internetových sociálních sítí a aplikací webu 2.0, budeme se v rozsahu práce zabývat pouze těmi nejpoužívanějšími a nejznámějšími na našem území, které mohou v oblasti vzdělávání něčím přispět.

5.3 Internetové komunity

Nejprve je důležité pochopit, jakým způsobem komunitu chápe samotná sociologie. V odborné publikaci Komunita a Komunikace nalezneme následující definici: *„Pod pojmem lidská komunita se obvykle v nejobecnějších rovinách chápe jakákoliv množina lidských jedinců, kteří mají společný nějaký soubor definovaných rysů, v krajním případě i ten jeden takový rys, kterým mohou být rozlišováni od jedinců jiných. Obecně vzato může jít o rysy nejrůznější oborové, metodické i věcné povahy.“* (Zima, 1999, s. 149)

Důležité je si uvědomit, že z hlediska dalších společných ukazatelů příslušenství ke skupině se může jednat o faktory povahy lokalizační, biologické, historické, ekonomické a další.

Pokud bychom chtěli popsat základní kritéria, která definují internetovou komunitu, někdy také označovanou jako online nebo virtuální, musíme zmínit

nejrozšířenější základní znaky, které uvedla Porterová ve svém textu a Typology of Virtual Communities: a Multi-Disciplinary Foundation for Future Research.

Porterová (2006) obecně představuje následující vlastnosti, které musí online komunita splňovat:

- 1) Společný zájem: V této souvislosti můžeme říci, že musí být splněna podmínka společného účelově zaměřeného zájmu a potřeby sdílení informací nejrůznějšího druhu.
- 2) Místo: Stejně jako klasické komunity, které jsou většinou jasně geograficky definovány, musí i internetová komunita tento fakt zahrnovat. Což je vzhledem k dostupnosti internetu prakticky z jakéhokoliv místa složitě definovatelná záležitost. Nicméně i v tomto případě můžeme říci, že ohraničení místa v reálné představě například školní třídy nebo vesnice je reprezentováno zcela jiným prostorem, a to tím virtuálním.
- 3) Interakce: Je zcela logické, že v prostředí internetu tvoří základní prvek komunity její komunikace, sdílení informací a vzájemná interakce. Vlastnosti a možnosti každé komunity jsou omezeny výběrem platformy fungování a využíváním služeb internetu. Nejčastěji se však setkáváme s využíváním právě internetových sociálních sítí, kde mohou komunity vytvářet nejrůznější formy skupin, komunikovat, sdílet obsah atd.
- 4) Interakční struktura vzorku populace: Ve svém textu Porterová rozlišuje tři základní typografie vztahující se k velikosti virtuálních komunity. Tou první je skupina, která obsahuje relativně menší počet členů, avšak interakce a komunikace mezi nimi je frekventovanější a vztahy utvořené v tomto prostředí jsou velice silné a občas přesahují i do reálného života mimo virtuální prostor internetu. Další je široká sociální síť, ve které jsou někteří členi pouze neaktivními účastníky a setkáme se zde jak s velice silnými vazbami, tak i s těmi sociálně slabými. Jako poslední Porterová představuje komparaci komunity a virtuální veřejnosti a naznačuje, že i široká veřejnost a prakticky všichni uživatelé komunikující v rámci prostředí internetu jsou specifickou skupinou splňující veškeré předpoklady k utvoření té největší internetové komunity na světě.
- 5) Profit: Tento atribut by měl podle Porterové v rámci komunity vytvářet hmatatelné ekonomické hodnoty. I když se může zdát, že se jedná o snahu o komerční vydefinování komunity, lze tento bod chápat i v souvislosti s přínosem v rámci vzdělávání a produkce informací.

Internetovou komunitou v rámci této práce budeme označovat uskupení, která jakožto prostor pro sdílení informací a komunikaci využívá aplikací a nástrojů internetu a hlavně webu 2.0. V dnešní době můžeme internetové komunity rozdělit hlavně na základě toho, zda fungují jako oficiální, podmíněné členskými podmínkami a přesně definovanými vlastnostmi. Příkladem může být právě odborná komunita sdružující se na stránkách SitIT.cz, jakožto specializovaná skupina informatiků. Nebo například i další zájmové sdružení a spolky, které mají své vlastní webové stránky, registrační formuláře, někdy dokonce i členské průkazy a jsou pokračovateli reálně vzniklých sociálních komunit, jež internet používají pouze jako nástroj k zefektivnění komunikace mezi sebou.

Druhou touto skupinou mohou být označeny internetové komunity, které vznikají jakožto podmnožina na internetových sociálních sítích. Tyto komunity mají z obecného hlediska menší míru soudržnosti a zakládají se prakticky pouze na vyměňování informací a komunikaci v rámci svých zájmů. Tyto komunity pak mají menší přidanou hodnotu, jelikož nejde zcela získat přehled nad složením takových skupin. Proto se v rámci této práce budeme soustředit na internetové komunity, které fungují i mimo svět internetových sociálních sítí, i když zcela jistě jejich služeb a nástrojů využívají.

Z odborného hlediska se jeví pro osobní rozvoj nejzajímavější skupiny sdružené právě kolem obchodu a informačních technologií, jako je například česká nezisková organizace podporující mladou IT komunitu BizIT.

5.3.1 Komunita TED

TED je zajímavým neziskovým projektem, který vznikl již v roce 1984 v USA. Z počátku se jednalo o každoroční mezioborové konference z oblasti technologií, umění a designu. Nedlouho od svého vzniku však tato organizace začala oslovovat světové odborníky napříč odbornou sférou, kteří se v rámci svých přednášek snaží naplnit samotnou podstatu projektu TED, jež si klade za cíl šířit myšlenky slovem a měnit svět.

Díky technologickému pokroku a vývoji služeb internetu při zachování vysoké kvality přednášek se TED komunita rozrůstá a dnes na svých internetových stránkách TED.com sdílí a také živě přenáší tisíce přednášek. Projekt TED má několik kategorizovaných a zaměřených podprojektů, dokonce i své mezinárodní odnože známe pod označením TEDx, které navazují na myšlenku původního záměru. Nejzajímavější je TED hlavně v kombinaci se systémem YouTube.com, kde lze nalézt aktuální univerzitní i konferenční přednášky od významných a uznávaných odborníků. TED je tak účinným nástrojem pro získávání hodnotných informací v rámci celoživotního vzdělávání.

Jedna z posledních konferencí se nesla zcela v duchu síťové generace a s ní spojenými vlastnostmi globální spolupráce, transparentnosti, sdílení a umocnění síly nových médií i webu 2.0. Je však pravdou, že právě i na otevřenost internetu upozorňovali bezpečnostní odborníci, jelikož prostředí internetových sociálních sítí dokáže sjednocovat, ale na druhou stranu může být zneužito i pro kriminální aktivity.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 METODY A CÍLE ONLINE PRŮZKUMU

6.1 Metoda, průběh a realizace online průzkumu

Data byla shromážděna formou kvantitativního šetření pomocí elektronického dotazníku vytvořeného aplikací Google Form, jenž je reprezentativním nástroje Google Apps a celkově obsahoval 39 uzavřených otázek. Dále byl online formulář publikován prostřednictvím facebookových a internetových stránek odborného časopisu proExpert.cz, jehož je autor redaktorem.

Spolu s prezentací dotazníku byla vytvořena motivační soutěž zaměřená hlavně na studenty vysokých škol, která měla podpořit účast a motivovat respondenty. Příspěvek s dotazníkem na internetové sociální síti Facebook byl také zaštitěn placenou kampaní zaměřenou na uživatele od 18 let studující v Praze. Spolu s touto propagací došlo k rozšíření na vybrané internetové skupiny vysokých a vyšších odborných škol ve stejné lokalitě.

Další směry odkud autor získával odpovědi, byly internetové stránky Spolužáci.cz, SíťIT.cz a další profesní internetové sociální sítě a k tomu volně přístupné třídy a skupiny, které bylo možné bezprostředně oslovit a příspěvek takto předat.

Propagační placené akce probíhaly ve třech krátkodobých intervalech v délce maximálně dvou dnů, ty však přinesly skokový nárůst odpovědí, a to hlavně před koncem kampaně, kdy byla na propagaci vynaložena nejvyšší částka peněz.

6.2 Výzkumný vzorek

Celkově v průběhu průzkumu vyplnilo dotazník 227 respondentů za dobu kratší než jeden měsíc. Jak ukazují výsledky, hlasovalo 139 žen a 88 mužů, a to nejčastěji ve věku 20 až 25 let, studující ve 115 případech soukromou vysokou školu. Překvapivým výsledkem také může být, že se průzkumu zúčastnilo celých 74 respondentů státních vysokých škol a jenom 38 žáků, kteří navštěvují veřejnou vysokou školu. Tento fakt však může být dle autora zapříčiněn i skutečností, že si respondenti nejsou zcela vědomi rozdílu mezi veřejnou a státní vysokou školou, jelikož

se v České republice nachází pouze dvě státní vysokoškolská zařízení, a to Policejní akademie České republiky v Praze a Univerzita obrany v Brně.

Důležitým aspektem pro ověření autorových hypotéz se jeví fakt, že hlasující studenti byli prakticky ve shodném poměru 52% studující kombinovanou a 48% studující prezenční formou studia.

6.3 Cíle a hypotézy

Práce a průzkum je zaměřen převážně na využívání internetových sociálních sítí, jakožto prostředku a nástroje pro získávání informací, sebevzdělávání a jejich použití ve výuce. Snahou je zjistit obecný přehled ze strany studentů o možnostech, které jim prostředí webu 2.0 poskytuje.

Hypotézy

Pro šetření jsou stanoveny následující hypotézy.

H1: Studenti kombinované formy studia využívají pro získávání informací internetové sociální sítě a komunity ve větší míře, nežli studenti prezenční formy studia.

H2: Studenti technicky zaměřeného vysokoškolského studia, využívají k získávání informací a vlastnímu rozvoji více profesní internetové sociální sítě než studenti humanitních oborů a jsou také členy odborných internetových komunit.

H3: Studenti, kteří jsou starší 35 let, používají více české internetové sociální sítě jako Lidé.cz a Spolužáci.cz, nežli zahraniční internetové sociální sítě jako Facebook nebo Twitter.

6.4 Prezentace výsledků

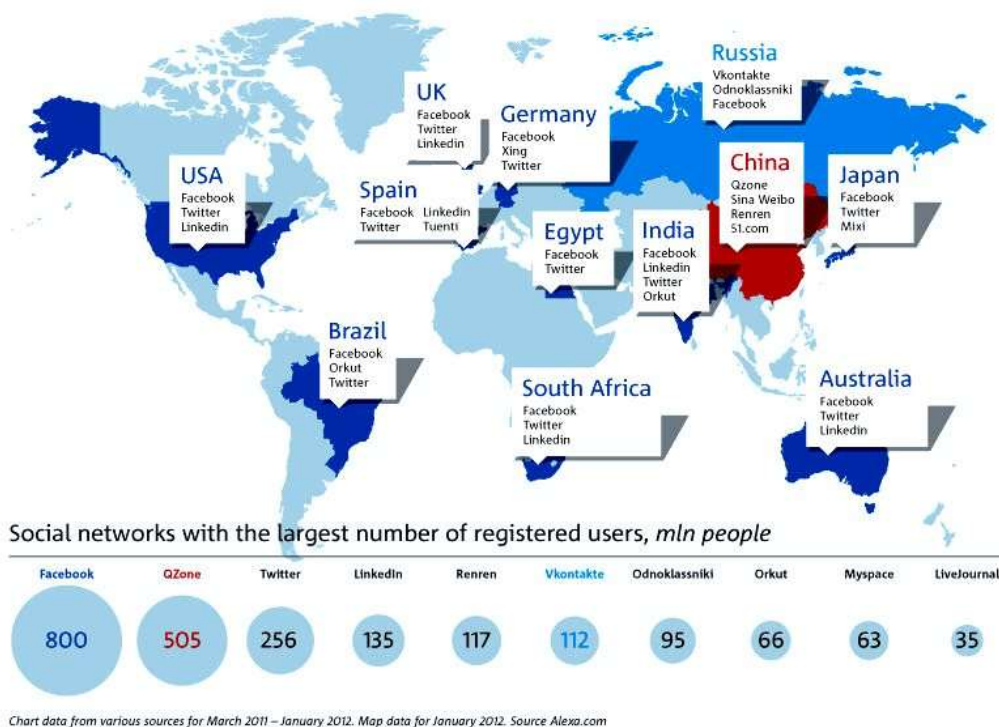
Praktická část je tvořena třemi základními částmi, které obsahují prolínání s teoretickými informacemi obsahujícími popis a charakteristiky jednotlivých internetových sociálních sítí a komunit dle zaměření. Výsledky jednotlivých zjištění tak budou pro přehlednost a hlavně snahu o co nejpřesnější prezentaci publikovány spolu s vysvětlujícími texty jednotlivých služeb a aplikací webu 2.0, popřípadě budou s nimi uváděny do souvislostí. Každá s uvedených internetových sociálních sítí pak bude doplněna o graf četnosti návštěv a používání vycházející ze zjištěných údajů. Závěrem bude na základě kombinace odpovědí prokázána nebo vyvrácena pravdivost vznesených hypotéz.

7 GLOBÁLNĚ-POPULÁRNÍ INTERNETOVÉ SOCIÁLNÍ SÍŤ

Za globálně-populární internetové sociální sítě lze považovat typ charakteristický svým rozsahem uživatelské základny. Celosvětově a graficky přehledně ztvárněné používání jednotlivých z nich lze vidět na obrázku č. 1, který kalkuluje s daty z roku 2012, aktuálně jsou čísla samozřejmě vyšší. I když je statisticky dle údajů druhou nejpoužívanější internetovou sociální sítí čínská Qzone, autor se jí v rámci této práce zabývat nebude. Jedná se totiž spolu s RenRen o zástupce sítí typických pouze pro Čínu, které díky tamní uživatelské základně dosahují takto vysokého počtu registrací. Stejně je to i v případě Vkontakte populárním hlavně v Rusku a Orkut, který se v Brazílii ještě v roce 2011 řadil na první příčku popularity. V současnosti byl vystřídán Facebookem. Jako pozitivní se ze sociologického pohledu jeví zjištění plynoucí z otázky č. 36 průzkumu, že 75% studentů stále upřednostňuje osobní komunikaci a setkání před používáním internetových sociálních sítí.

Obrázek 1: Celosvětová četnost využívání internetových sociálních sítí

World map of social networks

Zdroj: <http://themoscownews.com/infographics/20120116/189372325.html>

7.1 Facebook

Facebook, to je synonymum pro nový globální fenomén, jde o nový způsob myšlení, revoluci online komunikace a existence celého světa. Od svého vzniku v roce 2004 podle oficiálních statistik ke konci roku 2013 Facebook uvádí na svých stránkách již přes miliardu aktivních uživatelů a toto číslo stále roste. (Facebook, online, 2014-01-26)

Jeho popularitu nám také dokazuje zjištění průzkumu mezi studenty, které uvádí, že je nejčastěji používanou internetovou sociální sítí a denně se na něj z 227 studentů přihlašuje 161 zúčastněných, z čehož je 94 ve věku mezi 20-25 lety. Pouze 10 z nich uvedlo, že profil vytvořený vůbec nemá.

Graf 1: Četnosti návštěv internetové sociální sítě Facebook studenty VŠ

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

7.1.1 Historie

O historii Facebooku toho bylo již mnoho napsáno a kolem okolností jeho založení byl natočen i celovečerní film s příhodným názvem The Social Network. Facebook je nejpoužívanější a nejpopulárnější internetovou sociální sítí posledních let, jejímž zakladatelem je Mark Zuckerberg.

Ten při svých studiích na Harvardské univerzitě nejprve vytvořil webové stránky pod názvem www.facemash.com, a to za pomoci ukradených fotek studentek okolních univerzit, které nechával návštěvníky hodnotit. I když měly stránky skokový nárůst návštěvnosti, byl tento projekt nuceně zastaven pro porušení autorských práv a jeho autor potrestán půlročním podmíněným propuštěním z univerzity.

Počátkem roku 2004 však začíná Zuckerberg pracovat na novém rozsáhlejšímu projektu od kterého si slibuje, že jeho uživatelé a návštěvníci, v té době pouze studenti a profesori Harvardu, budou po založení vlastního profilu sdílet své materiály, fotografie a informace, a to v rozsahu v jakém sami uznají za vhodné.

4. února téhož roku byla spuštěna první verze stránek tehdy ještě pojmenovaných Thefacebook, později přejmenovaných na Facebook. Jak již bylo řečeno, původně měla být aplikace dostupná pouze studentům a zaměstnancům Harvardu, ale postupně se rozšiřovala i na další univerzity a zásadní zlom přišel v roce 2006, kdy byl Facebook zpřístupněn veřejnosti s podmínkou platné emailové adresy a věkem nad 13 let. Postupem času se z Facebooku stala jedna z největších webových společností, jejíž hodnota je odhadována na desítky miliard dolarů. Možná až přemrštěné finanční částky, které se začaly v souvislosti hodnoty Facebooku zmiňovat, vede spoustu ekonomů ke kritice a varují před další možnou velkou ekonomickou bublinou, která by mohla po první tzv. dot.com krizi nastat.

7.1.2 Principy funkčnosti Facebooku

Facebook je zástupcem a ukázkou pravé podstaty internetové sociální sítě. Po vytvoření profilu a vyplnění základních osobních informací má uživatel možnost navazovat internetová sociální propojení označovaná jako přátelství. Kontrolní prvek zde tvoří nutnost autorizace požadavku na vytvoření vztahu facebookového přátelství od obou uživatelů. Stejně tak se postupuje i v případech žádosti o zařazení do skupin, které jsou buď soukromé, uzavřené, tajné nebo naopak veřejné a otevřeně přístupné.

Ze své podstaty se to může zdát jako jednoduchý fakt. Ten však v sobě skrývá mnohem komplikovanější význam. Přátelství se od této doby začíná rozdělovat na virtuální a na reálné. Podstata tohoto typu „přátelství“ byla v minulosti mnoha sociology i psychology rozebírána, ale nikdy nebyly prezentovány jednoznačné závěry a výsledky poukazující na větší sociální hodnotu jednoho či druhého.

Dalším základním prvkem Facebooku je možnost zveřejňovat informace a komentář, sdílet odkazy nebo videa na svém profilu prostřednictvím tzv. Timelinu, neboli mé historie, která chronologicky řadí příspěvky, které dle nastavení mohou prohlížet vaši „přátelé“.

Facebook nepřinesl pouze nástroj a webovou aplikaci pro sdružování a komunikaci, ať už za pomoci zpráv nebo interaktivní komunikace Instant Messages. Jedná se o komplikovaný systém postavený na reklamních a komerčních aplikacích,

které jde v rámci Facebooku prezentovat a vytvářet mimo těch oficiálních. Díky jednoduchému ovládní a vytváření facebookových skupin a stránek se stala cílená reklama hlavním zdrojem příjmu společnosti Facebook, inc.

Uživatel má možnost sledovat jednotlivé skupiny odborné i zájmové, kde může svou měrou otevřeně přispívat a čerpat informace. Rozbor veškerých aspektů funkčnosti a možnosti internetové sociální sítě Facebook nejsou předmětem této práce. V současné době hovoříme o tisících aplikací a funkčních principech, které lze v rámci Facebooku aplikovat. Pro potřeby práce se zaměříme na způsoby využití Facebooku jako prostředku pro vzdělávání a osobní růst.

7.1.3 Facebook a vzdělávání

V oblasti vzdělávání a školství se dnes setkáváme spíše s negativním názorem na používání internetových sociálních sítí přímo ve výuce. Většina kantorů se obává hlavně nesoustředěnosti na přednášená témata ze strany žáků, protože se vlivem nárůstu dostupnosti mobilních zařízení začaly v souvislosti s užíváním internetových sociálních sítí množit případy nekázně. Další faktor hrající zde roli je hlavně zneužívání internetových sociálních sítí žáky v častých případech šikany, a to jak mezi sebou, tak i směrem ke kantorům. v této souvislosti pak hovoříme o nové formě šikany tzv. kyberšikaně. Pokud se dostáváme k tématu komunikace mezi žáky a profesory v rámci sociální sítě Facebook, je tento fakt také negativně hodnocen, jelikož je rozšířeno, že Facebook jako takový slouží převážně k zábavě a profesionální komunikace a váha mu není přiřknuta. I přes tyto a další výtky kritiků se Facebook snaží nabídnout odborné veřejnosti možnost a poskytuje návody a rady jak vzdělávat sebe i ostatní.

To, jakým způsobem efektivně a správně lze použít nástrojů a Facebooku jako prostředku ve vzdělávání, se uživatelé mohou oficiálně dozvědět na facebookových stránkách www.facebook.com/education. Zde se odborná veřejnost může zapojit do diskuzí a reagovat na postupy a příklady, které se snaží Facebook představit jako jeden z mnoha nástrojů webu 2.0, který se svou funkčností může stát přínosem pro všechny, co chtějí získávat aktuální informace.

V této souvislosti lze zmínit článek Bude se jednou vzdělávání odehrávat na Facebooku? pana Ing. Bořivoje Brdičky z roku 2011. Brdička je jedním z hlavních představitelů a uznávaných odborníků na nové technologie ve vzdělávání. Ve svém článku uvádí příklady aplikací a principů, které pro Facebook v procesu vzdělávání

fungují. Tak například aplikace Kno dovoluje svým uživatelům prostřednictvím Facebooku získat přístup ke svým učebnicím, jedná se o placené i volné verze elektronických učebnic.

Z výzkumů firmy Grockit, která zaměřila svůj zájem na přípravu studentů na různé zkoušky, vyplývá, že online propojení mezi studenty během studia prodlužuje dobu věnovanou vzdělávací činnosti.

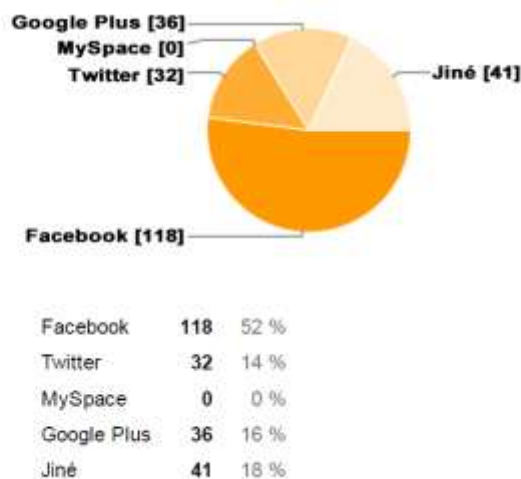
Facebook díky své široké uživatelské základně, a to hlavně z oblasti studentů, samozřejmě láká firmy, které se snaží na základě monitoringu jejich zájmu produkovat aplikace dle potřeb. I když jsou aplikace a nástroje webu 2.0 dnes ještě učiteli odmítány a považovány někdy až za nebezpečné, pomalu se začíná názor na přínos internetu obracet, a to hlavně právě mezi studenty. Nejenom že nástroje webu 2.0 dovolují kantorům na internetu zdroje informací sumarizovat a posléze na ně pomocí tagů kategorizovaně odkazovat, ale hlavně jak je i uvedeno v publikaci eTweeting 2.0, web 2.0 nám přináší možnost spolupracujících učitelů.

Nejlépe podstatu celého problému vystihla ve svém článku Lucie Zemanová Využití Facebooku ve vzdělávání, kde uvádí: *„Nástroje Webu 2.0 mají dle některých výzkumníků schopnost překlenout propast mezi formálním a neformálním vzděláváním. (Za formální učení je obvykle považováno vzdělávání pomocí kurzů nebo lekcí s jasnými osnovami.) Sociální sítě, blogy, wiki a fóra jsou považována za ideální nástroje pro neformální vzdělávání. Podporují nejen interakci a rozhovory mezi vrstevníky, ale i sdílení zkušeností a informačních zdrojů. Začlenění sociálních technologií do formálních i neformálních forem vzdělávání je složité, protože studentům i učitelům často chybí digitální gramotnost a technické znalosti, aby mohli plně využít on-line technologie.“* (Zemanová, online, 2014-01-26)

Jak se již prokázalo mezi vysokoškolskými studenty, zcela převažuje používání Facebooku oproti konkurenci. Obecně bychom mohli říci, že globálně-populární internetové sociální sítě nejsou pro oblast sebevzdělávání vhodné, jelikož však na nich uživatelé tráví nejvíce svého času, je logické, že na otázku č. 13 zda využívají tento typ internetových sociálních sítí k rozvoji vlastní osobnosti, například sledováním odborných skupin, vyhledáváním informací, popřípadě zda se zapojují do diskuzí nad tématy související s jejich studiem, odpovědělo dohromady 77% kladně. Zbylá část jej využívá pouze pro zábavu. Na základě otázky č. 15 se respondenti v 33% zajímají hlavně o témata související s jejich studiem, v 28% s prací a v 6% s dalším vzděláváním.

Ve srovnání s ostatními globálně-populárními sociálními sítěmi v otázce č. 14 se Facebook umístil taktéž na prvním místě, což znamená, že je nejčastěji používanou sítí pro sebevzdělávání.

Graf 2: Využívání globálně-populárních internetových sítí pro vlastní rozvoj

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

7.2 Google a Google Plus

Vývoj webu 2.0 je zcela nepochybně pevně spjat s rozvojem nástrojů a poskytovaných služeb společnosti Google. Již dlouho dobu neplatí, že Google je pouze největším internetovým vyhledávačem na světě. Inovativním přístupem k používání internetu se stal Google centrálním uzlem pro všechny uživatele webu 2.0. Služby a projekty, které do nynějška společnost vytvořila nebo převzala, pokrývají celé spektrum služeb webu 2.0. V rozsahu této práce se bude zabývat těmi základními, které lze využívat.

7.2.1 Historie Google Plus

Největším a zatím nejrozšířenějším projektem společnosti Google je vlastní internetová sociální síť, která je označovaná jako Google Plus (dále jen G+), někdy také zkráceně Google+ nebo G+. Google již jednu sociální síť vlastní, a tou je Ourkut, která dle slov Google koexistuje společně s Google Plusem. Ourkut, kterou v České republice zná pouze minimum lidí, je oblíbená hlavně v Jižní Americe.

V roce 2011 se společnost Google rozhodla spustit první verzi své nové internetové sociální sítě, jejíž filosofie je založena na tom, že funguje jako průsečík a středobod všech dalších služeb a aplikací. Primárně se tak neobejdete bez založení emailového účtu Gmail, prostřednictvím něhož se vám otevřou možnosti využívání dalších služeb.

Z počátku byl přístup do sítě omezený a podmíněný pozvánkou od člena, který síť již využívá. Dále zde bylo omezení věkovou hranicí 18let, a to hlavně z toho důvodu, že Google svou sociální síť prezentoval jako zkušební verzi a ze začátku nezaručoval plnou ochranu osobních informací.

Situace se ale začala pomalu měnit a vyvíjet. Google Plus si získával rychle miliony uživatelů díky své marketingové strategii, která je založena na poskytování služeb webu 2.0 a seriózně se tvářící filosofii fungování. Proto si G+ oblíbila i odborná veřejnost a obchodní firmy.

G+ dnes již se svou půl miliardou registrovaných uživatelů začíná pomalu dohánět konkurenční Facebook. Google k tomu učinil kroky již v roce 2003, když odkoupil společnost Pyra Labs, která v té době provozovala nejznámější internetový systém pro vedení blogů Blogger.com a následně v roce 2006 získala za astronomickou částku 1,65 miliardy dolarů největší internetový server na sdílení videa YouTube.com. Díky tomu ovládla hned dva základní prvky, které jsou charakterizující pro web 2.0 a silou tak dosahuje na svých projektech vysoké návštěvnosti, jelikož se v prostředí internetu nelze pohybovat, aniž byste museli pracovat s některými nástroji společnosti Google.

Graf 3: Četnosti návštěv internetové sociální sítě Google Plus studenty VŠ

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

7.2.2 Možnosti Google Plus

G+ je použitelná sociální síť pro vzdělávací proces snadněji než Facebook. Díky svému propojení s dalšími aplikacemi z okruhu Google Apps funguje jako plnohodnotný nástroj webu 2.0. G+ přišel s jednoduchým, ale geniálním nápadem sdružovat přátele do tzv. okruhů, čímž vyřešil problém se soukromím a sdílením osobních informací. Máte tak možnost své příspěvky rozlišovat podle kritérií, které se k danému komentáři vztahují.

Další funkcí, která je v rámci G+ poskytována jsou videohovory a chat přes tzv. Goggle Hangout, který poskytuje v rámci svých možností také sdílet plochu ostatním účastníkům přenosu nebo má nově v sobě implementováno i klasické volání a sms zprávy, a to jak pro aplikace, které vznikají pro různé mobilní platformy, tak i pro počítače. Google Hangout je v edukaci často používán pro tzv. webináře, což je ve své podstatě online přednáška.

Fotografie, které prezentujete na svém profilu, mohou být nahrávány a zálohovány přímo z vašeho mobilního telefonu. v roce 2013 přišla firma Google s novinkami, které fotografie automaticky vylepšují a kategorizují.

Nedílnou součástí, stejně tak jako u Facebooku, zůstávají skupiny, které jsou na G+ pojmenovány příhodněji jako komunity. Stejně tak lze jednoduše na G+ vytvářet vlastní například firemní stránky. Důležité je se také zmínit, že G+ převzal jednu zásadní vlastnost od svého konkurenta Twitteru, a tou je možnost sledování příspěvků uživatele, který však nemusí být vaším „přítelem“ a tato vazba je tak jednosměrná.

7.2.3 Google Apps a vzdělávání

Jak již bylo řečeno aplikací a služeb společnosti Google je již mnoho a spousta oficiálních vzdělávacích institucí již pochopila, že je může používat v pracovním procesu, a to na rozdíl od konkurenčních online cloudových řešeních společnosti Microsoft, i zcela zadarmo.

Google otevřeně podporuje spolupráci studentů a profesorů z celého světa a věnuje se vzdělávání pedagogů, které učí, jak co nejefektivněji využívat Google aplikace při vzdělávání. Na základě připravených školicích programů lze získat certifikaci z profesního rozvoje v implementaci Google Apps.

„Google Apps je jednoduchý, ale přesto výkonný nástroj pro komunikaci a spolupráci v libovolně velké vzdělávací instituci. Hostuje jej Google, což urychluje instalaci a snižuje nároky na údržbu a náklady na IT. Služba Google Apps je

vzdělávacím institucím poskytována bezplatně a je hostována stejnou podnikovou infrastrukturou, jakou používají komerční zákazníci a zákazníci ze státního sektoru.“
(O Google Apps, online, 2014-01-27)

Aplikací specializovaných pouze na vzdělávání existuje podle Google Apps Marketplace, což je prostředí pro stahování a nákup jednotlivých programů, již skoro 300. Pro účely této práce jsou zajímavé základní nástroje pro studenty, které jsou v rámci Google Apps pro vzdělávání dostupné:

- 1) Gmail je prostor pro emailovou komunikaci.
- 2) Kalendář slouží ke sdílení vašeho denního programu a harmonogramu s ostatními studenty a pedagogy.
- 3) Disk se používá jako o online prostor pro sdílení souborů zahrnující v sobě editaci dokumentů, prezentací, tabulek, kreseb, ale i možnost vytvoření interaktivního dotazníku.
- 4) Skupiny umožňují uživatelům vytvářet vlastní skupiny s příjemci a jednoduše prezentovat dokumenty, kalendáře atd.
- 5) Weby umí jednoduše vytvořit pracovní prostředí pro třídy, fakulty, spolky atd.
- 6) Sejf poskytuje archivaci elektronických dokumentů.
- 7) Mapy jsou snadno využitelné např. při výuce zeměpisu.
- 8) Scholar je velice užitečný nástroj pro studenty, jelikož dovoluje vyhledávat v odborných publikacích, které zahrnují i diplomové práce a výtahy a články.
- 9) Knihy poskytují náhled do nepřeberného množství celosvětových knih.
- 10) Google Apps Script a Code jsou vývojové online nástroje.
- 11) Překladač slouží jako slovník a funkce automatického překladu webových stránek.

Tyto a mnohé další aplikace dávaní společnosti Google do budoucna mnoho nadějí v oblasti vzdělávání a rozvoje jedince. Pro studijní účely, popřípadě v práci tyto aplikace na základě otázky č. 11 již nyní využívá dle průzkumu 58% studentů. v zaměstnání k pracovním účelům pak dle otázky č. 38 obecně internetové sociální sítě používá 34% dotazovaných. V této souvislosti lze předpokládat, že se jedná o zaměstnance z oboru marketingu, reklamy a PR.

Kantor tak může přijít do třídy například pouze se svým Tabletem, kde se přes internetový prohlížeč Google Chrome přihlásí na svůj účet v síti G+. Následně se podívá na odkaz na publikaci zveřejněné prostřednictvím Google Book, který našel

jako emailovou zprávu na svém Gmailu. Knihu si pak stáhne do svého Google Disku, kde si vytvoří dokument s poznámkami a na základě toho svým žákům vytvoří prezentaci a v rámci výkladu jim pro zatraktivnění výuky pustí související videa prostřednictvím YouTube.com. Nakonec se spojí s nepřítomnými žáky prostřednictvím Google Hangout, kterým zadá jako test dotazník Google Form.

Své žáky ve třídách má rozdělené v rámci G+ do jednotlivých okruhů a je s nimi ve spojení díky vytvořeným komunitám, kde s ním dle Google kalendáře mohou konzultovat a dotazovat se. I takto zjednodušeně, ale zcela obrazně a reálně, může probíhat výukový proces v klasických školních třídách. Díky možnosti vyhledat a sledovat v rámci G+ odborníky v oboru, je následné sebevzdělávání a získávání informací také mnohem jednodušší.

7.3 Twitter

Pokud chceme hovořit o sociální síti, která změnila chápání světa internetu a posunula hranice pojetí webu 2.0 dopředu, je jím zcela určitě Twitter. Twitter je nejdůležitější mikrobloginovou webovou stránkou na světě, kde uživatelé komunikují prostřednictvím zpráv o délce pouhých 140 znaků tzv. tvíťů. To je hlavní rozdíl oproti Facebooku, ale pro Twitter je to i jeho přednost, jelikož tvůrci vzali v potaz masivní nárůst využívání mobilních zařízení. Ve své podstatě by se dalo říct, že Twitter se podobá spíše komunikační platformě založené na principech Instant Messaging. Hlavním úkolem je tedy komunikace s dalšími uživateli v reálném čase. K červenci roku 2013 bylo na Twitteru registrováno přes 550 milionů uživatelů a od června 2006, kdy byl Twitter založen, zaznamenává stále větší popularitu i v České republice, kde jej využívá přes 150 tisíc lidí, a to i díky tomu, že Twitter byl již z větší části přeložen do českého jazyka.

7.3.1 Sledování

Po jednoduché registraci na stránkách www.twitter.com a založení vašeho profilu budete vyzváni k výběru skupin a uživatelů dle vašeho zájmu, které budete chtít tzv. sledovat neboli v anglickém originálu Follow. Twitter nabízí takřka neomezenou možnost informačních zdrojů ze všech profesních i volnočasových oborů. Seznam anglických účtů naleznete na webových stránkách www.wefollow.com nebo www.twellow.com, český katalog lze dohledat například na odkazu www.follow.cz.

Jako uživatel tak můžete sledovat dění kolem známých osobností a přitom získávat aktuální zpravodajství z celého světa. Některá celosvětová média mají své reportéry v terénu, kteří publikují nejnovější zprávy pouze prostřednictvím Twitteru. Právě tím, že celkový obsah zpráv je omezen počtem znaků, jsou informace podávány stručnou a věcnou formou. Twitter se tak nesoustředí pouze na zábavu a přátele, ale musíme jej brát jako zcela seriózní sociální síť, jež je využívána mnoha specialisty, kteří upozorňují na odborné články, prezentace a přednášky na videoservrech jako YouTube, Vimeo, iTunes atd. Většina zahraničních univerzit, vzdělávacích institucí a dalších specializovaných organizací zveřejňuje prostřednictvím svých tvíťů důležité originální informace. Denně se objevují nová témata, která jsou pro mnohé inspirativní a dávají tak základ k diskuzím, které jedince obohacují a vzdělávají.

7.3.2 Zkracovače URL adres

Twitter během svého vývoje ovlivnil sféru internetových komunit hned v několika ohledech. Díky omezenému počtu znaků se začaly hojně využívat tzv. zkracovače URL adres, které dokáží dlouhé a nepřehledné URL adresy převést do krátkého odkazu. v poslední době se začínají rozvíjet diskuze ohledně rizik spojených hlavně s šířením nevhodného a nebezpečného obsahu přesměrování, které zkracovače ve své podstatě obstarávají.

I přes některé argumenty je tato funkce redukce URL adresy používána stále častěji. Tohoto trendu si všimla i firma Google a v roce 2009 spustila své služby pro zkracování adres <http://goo.gl>, které jsou bezpečnostně ošetřeny proti mailwaru a phishingu (metoda podvodného získávání důvěrných údajů šířených prostřednictvím internetu).

7.3.3 Hashtagy „#“

Jako dalším revolučním krokem se ukázalo být používání tzv. hashtagů přímo v textu komentářů na sociálních sítích, diskuzích nebo mikroblozích. Za hashtag je označováno slovo, před kterým se nachází symbol „#“. Původně se jednalo o programovací nástroj jednoznačného identifikátoru u scriptovacích jazyků, ale v roce 2007 se tato pomůcka přenesla i do sociálních sítí a na Twitteru se z tohoto symbolu stal fenomén. Systém sumarizace dat napříč všemi komunikačními kanály označené tímto znakem je dnes standardem pro všechny sociální sítě. Hashtagy umožnily

jednoduše identifikovat informace a propojit tak uživatele stejných zájmových okruhů. Je až s podivem, že i přes svou popularitu společnost Facebook zavedla používání hashtagů na svých stránkách až v polovině roku 2013.

Hashtagy v oblasti vzdělávání převzaly hlavní úlohu v projektech typu MOOC, kterým spousta odborníků předpovídá velkou budoucnost. MOOC je zkratka pro Masiv Open Online Course, což v doslovném překladu znamená masivní otevřené online kurzy. *„Kurzu je hned na začátku přidělen tag, a ten pak všichni povinně používají, když sdělují získané poznatky svému okolí. Právě proto tyto kurzy nesou přívlastek „masivní“. Nejen, že se jich obvykle účastní hodně lidí, ale tito lidé o obsahu referují kolegům, předávají ho žákům, píší články do novin, do svých blogů, na Facebooku, tvítují – a, pokud to jde, snaží se na sebe vzájemně reagovat a obohacovat se.“* (Brdička, online, cit. 2014-01-27)

Lektoři a další odborníci tak připravují a korigují obecný rámec a harmonogram kurzu. Dnes se již mnoho prestižních univerzit uchyluje k tomuto typu vedení kurzu ve snaze o volnosti a možnost sdílení informací širokého spektra uživatelů.

V současnosti dle odpovědi na otázku č. 16 využívají hashtagy studenti vysokých škol zcela minimálně. 44% z nich uvedlo, že jim tento pojem nic neříká. Proto lze usuzovat, že na tuto možnost internetových sociálních sítí si budou uživatelé zatím muset ještě zvykat. S jejich existencí je sice seznámeno zbylých 66%, ale pouze 24% z celkového počtu respondentů je aktivně ve svých příspěvcích používá.

7.3.4 Twitter a společnost

I když se z uživatelského hlediska může zdát funkcionalita Twitteru jednoduchá, v sociální komunikaci je tento komunikační kanál velice významný. Twitter se pravidelně umísťuje mezi první desítkou nejnavštěvovanějších stránek internetu. A i přesto že se o tvítech hovoří jako o smskách internetu, dokáží pomáhat v komunikaci stamilionům lidí. Velký význam hrál Twitter například při revolučních událostech v Egyptě v roce 2011, a i přes následné odpojení internetového připojení, zůstali všemi možnými prostředky uživatelé aktivní a informovali o tamním dění celý svět. Twitter tak posloužil i jako zdroj informací pro mnohá zahraniční media. Toto byl dle názoru autora přelomový bod v přenosu koordinace aktivit internetové komunity a jejího reálného chování ve společnosti.

7.3.5 Twitter a jeho využití ve vzdělávacím procesu

Efektivita jakékoliv pomůcky použité ve vzdělávacím procesu je závislá pouze na kreativitě daného pedagoga. Každý učitel se již v dnešní době snaží svým žákům zatraktivnit výuku použitím nových interaktivních prvků. Zapracování sociálních sítí je jedním z mnoha rozvíjejících se způsobů rozšířeného e-learningu.

I tak se musíme dívat na použití Twitteru ve výuce ze dvou stran. Pozitivním způsobem nám internetové sociální sítě mohou ovlivnit chování žáků a odstranit jejich strach z konfrontace v přímé diskuzi. Donutit je k hlubšímu zamyšlení nad předkládanými tématy i mimo rámec vyučovacích hodin, ale na druhé straně je zde riziko používání neadekvátního a nepřesného obsahu vztahujícího se k předkládané látce vlivem mnoha neoborných informací, které internet zcela nepochybně nabízí. Proto musí být komunikace vždy kontrolována a vedena pedagogem.

Učitelé se ke svým žákům mohou přiblížit na mnohem širší úrovni. Díky chytrým telefonům a notebookům jsou s nimi neustále ve spojení. Odpovědi na otázky kladené k výuce jsou publikovány v reálném čase. Důležitá je možnost vytvoření vlastních hashtagů, které jsou identifikací například v rámci probíraného předmětu nebo dané třídy. Jednoduše se tak informace stávají rozeznatelné pro všechny zúčastněné, a jak již bylo řečeno, hashtagy dovolí paralelně sledovat i další zajímavá související témata. Samotná podstata Twitteru a jeho stručnost vede žáky ke konstruování krátkých, výstižných a informativních zpráv. Svým jednoduchým napojením na další multimediální zdroje se stává vzdělávání zábavnější. Pedagog může využít Twitter jako prostředí i pro jednoduché kvízy a povzbuzovat studenty při hledání odpovědi.

Lze také vytvořit microblogové třídní stránky a informovat své spolužáky o aktuálním dění nebo například o nadcházejících zkouškách. K tomuto záměru se používá jedna z mnoha odnoží samotného Twitteru a tím je tzv. Tweetwall neboli v překladu Twitter stěny. Ty umožňují jednoduché a profesionální vytvoření unikátního hashtagu pro hromadnou komunikaci v nastavitelném grafickém profilu s obecnými informacemi a materiály příslušné skupiny. Také je zde nástroj The Tweeted Times, kde lze založit své online osobní Twitter noviny.

Dle studie, kterou provedla University of North Texas v USA s názvem Learning and Teaching as Communicative Actions: a Mixed-Methods Twitter Study, přijímají použití Twitteru studenti pozitivně. Účelem celé práce byla hlavně podpora vnímání sociálních online studijních komunit, jakožto efektivního nástroje pro usnadnění učení. Bylo prokázáno, že Twitter napomáhá rozvíjet kolektivní vzdělávání a nabízí alternativní možnost řešení a analýzu předkládaných studijních zadání. Zajímavé bylo

také genderové zjištění, že Twitter, jakožto podpůrný prostředek pro projev osobních názorů, vyhovoval z větší části ženám. V negativním pohledu pak práce prozrazovala, že i přes popularitu používání Twitteru v USA, studenti upřednostňovali pro interaktivní komunikaci se spolužáky sociální síť Facebook.

Graf 4: Četnosti návštěv internetové sociální sítě Twitter studenty VŠ

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Ve stále se rozvíjející společnosti je dynamické pojetí výuky podstatné. Twitter je v možnostech pro vzdělávání u nás ještě takřka neobjeven, ale na příkladech, které zde autor uvádí, máme možnost zjistit, že v pedagogice budeme se sociálními sítěmi jakou je Twitter brzo běžně pracovat.

Zajímavé je srovnání dvou rivalů Facebooku a Twitteru v posledních letech, a to jak celosvětově, tak v rámci České republiky.

Obrázek 2: Porovnání uživatelské základy Facebook a Twitter

Zdroj: http://www.m-journal.cz/cs/internet/socialni-site/infografika--socialni-site-v-cesku__s416x9788.html

7.4 MySpace

MySpace je bezpochyby jedna z největších sociálních sítí na světě. Ještě před příchodem Facebooku byla i nejpoblárnější. Od roku 2003, kdy byla firmou eUnivers založena a jejichž zaměstnanci se stali prvními uživateli, již obsahuje přibližně 300 milionů uživatelských účtů. Koncepte MySpace je vytvořen jako zcela otevřený prostor pro přátele pod heslem A place for friends. Možnost vlastnit i několik účtů je jenom jednou z mnoha položek z volné politiky firmy. Myspace si získal oblibu hlavně v provázanosti funkcí sociální sítě jako takové, seznamky a implementace hudby.

V průběhu své dosavadní historie zažil Myspace svá období slávy, ale i krachu. Web, za který dal v roce 2005 mediální magnát Rupert Murdoch 580 miliónů dolarů a koupil si tím i celý vývojářský tým eUnivers, se začal pomalu propadat. S přicházející revolucí jménem Facebook, který dohnal uživatelskou návštěvnost Myspacu za jeden rok, byla jeho budoucnost nejistá. Snaha o přizpůsobení se trhu byla pomalá. A tak se ze sociální sítě začal pomalu vyvíjet multimediální portál, pro který měl web zcela jistě velice dobré základy. I tak byl Myspace v roce 2011 prodán společností News Corps za zlomek ceny 35 miliónů dolarů.

Graf 5: Četnosti návštěv internetové sociální sítě Twitter studenty VŠ

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

7.4.1 Nové začátky

Myspace za svá léta působení objevil mnoho populárních zpěváků a kapel a stal se pro web 2.0 kvalitním nástrojem, hlavně v prezentaci nových umělců. Pod stávajícím majitelem společností Specific media, se Myspace snaží oživit zašlou slávu. Místo konkurenčního boje se ale Myspace snaží propojit s ostatními internetovými sociálními sítěmi a snaží se úzce profilovat na hudební byznys. Když k tomu v polovině roku 2013 spustil nový design v kombinaci s masivní reklamou, jeho comeback na scénu internetových sociálních komunit začal.

Teprve čas ukáže, zda se Myspace ubírá správným směrem. V tuto chvíli lze takto zaměřené webové stránky využívat například při hodinách hudební nebo multimediální výchovy. Díky své obsáhlé databázi hudebních žánrů má uživatel takřka neomezený rozhled o aktuálním dění.

8 PROFESNÍ INTERNETOVÉ SOCIÁLNÍ SÍTĚ

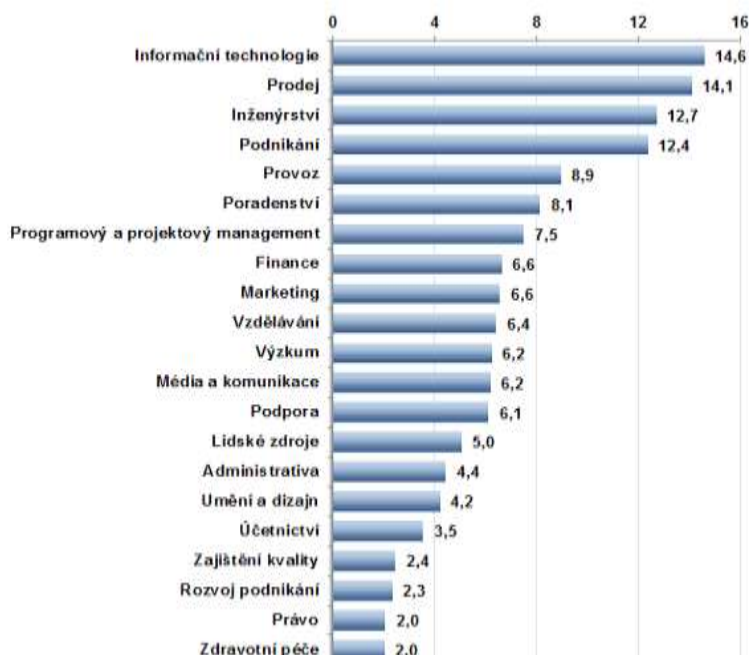
Profesní internetové sociální sítě slouží hlavně k udržování pracovních a profesních kontaktů. Oproti globálně-populárním sítím lze říci, že odborné informace získané pomocí nich mají vyšší přidanou hodnotu a důvěryhodnost. Většina zaměstnanců firem působících na manažerských pozicích si na kvalitě svých profilů a uživatelských účtů na profesních internetových sítích velice potrpí. Zjištění také otázkou č. 18 prokázalo, že 52% studentů k získávání odborných informací z oboru studia nebo zaměstnání preferuje právě tento typ sítí. A jelikož v odpovědi na otázku č. 37 využívá internetové sociální sítě k prezentaci své práce a myšlenek 60% studentů, jsou právě ty profesní k tomu ideální volbou.

8.1 LinkedIn

LinkedIn je největší internetovou profesní sociální sítí na světě, která od svého vzniku v roce 2003 sdružuje a pomáhá přibližně 250 miliónům uživatelům. Přesněji se ale vyjadřuje Samuel J. Tan (online, cit. 2013-12-29) ve svém článku *How LinkedIn Works for Education*, který uvádí, že: *„LinkedIn není jen další platformou sociální komunity, ale liší se od ostatních hlavně svým zaměřením na lidi v profesní činnosti z oblasti obchodu, průmyslu a veřejného sektoru“*

Unikátní koncept v sobě skrývá myšlenku prezentace svého odborného profilu s možností dalšího osobního rozvoje. Spousta lidí může uvažovat o LinkedInu pouze jenom jako možnosti zveřejnění svého životopisu na internetu, ale je toho mnohem více. V ČR nebyl LinkedIn používán až v takové míře do roku 2012, kdy získal překlad skoro celého rozhraní do českého jazyka. Do té doby byl rozšířen převážně mezi IT odborníky, kteří stejně jako teď již skoro 250 tisíc českých uživatelů, zveřejňují na LinkedInu svá portfolia a jejich komunita stále roste. O zastoupení jednotlivých profesí v ČR vypovídá i následující obrázek.

Obrázek 3: Zastoupení počtu členů LinkedIn v ČR podle profesní oblasti (v tis.)

Zdroj: http://www.mediaguru.cz/wp-content/uploads/2012/10/LinkedIn_odvetvi.png

8.1.1 Personalistika

LinkedIn je v dnešní době hlavním nástrojem pro personální oddělení a HR specialisty, kteří vyhledávají vhodné kandidáty na vybrané pozice. Důležitým prvkem jsou hlavně pracovní kontakty. Tzv. spojení jsou rozdělena kategorickým stupňováním. Spojení první třídy zahrnuje osoby, které přímo známe. Druhý stupeň je již brán přes prostředníka a nakonec spojení třetího stupně znamená neznámé osoby, popřípadě se shodnou položkou v profesním zaměření nebo skupině. Výhodou LinkedInu je jeho seriózní a formální podstata, proto je ideálním místem pro hledání pracovních příležitostí. Se svojí nabídkou přichází a oslovuje hlavně specialisty v jednotlivých oborech. Bohužel i přes výrazné výhody, které při hledání zaměstnání LinkedIn nabízí, aktivně je v této souvislosti použito pouze 5% studentů. Dle předpokladů pak 27% z nich uvedlo, že LinkedIn jim slouží pouze k online publikování svého životopisu. I tak byla 22% studentů prostřednictvím jejich profesního profilu nabídnuta pracovní pozice, a to ve 49% prostřednictvím personálních agentur.

V této souvislosti lze využít i inzerování v rámci placených služeb, které v sobě zahrnují nadstandardní funkce profilu a jeho zobrazování ve výsledcích vyhledávání. O své důvěrné informace se však nemusíte bát. Stejně jako mnoho dalších sociálních sítí i LinkedIn v roce 2006 změnil svou bezpečnostní politiku a rozšířil funkce o nastavení soukromí.

LinkedIn se v posledních letech snaží o přilákání nejen jednotlivců, ale samozřejmě i velkých firem. Koncem roku 2013 došlo ke spuštění tzv. Showcase Pages. Tyto stránky umožňují hlavně velkým společnostem upozornit na své produkty odděleně pod záštitou jedné značky. LinkedIn se tak přibližuje ostatním sociálním sítím na internetu a ztraktivňuje a zpřehledňuje své uživatelské prostředí.

8.1.2 Osobní růst v rámci sítě LinkedIn

Sebevzdělávat se může uživatel ve skupinách, které se vytvářejí a sdružují na základě profese nebo pracovních zkušeností a zájmů. v otevřených diskuzích lze reagovat na odkazy a zprávy a získávat tak důležité informace z jednotlivých odvětví. Na otázku č. 19 v této souvislosti, zda jsou studenti členy nějaké odborné skupiny v rámci sítě LinkedIn a zajímají se o její aktivity, popřípadě sami přispívají do diskuze, se jako aktivní označuje pouhých 5%. Celých 30% pak uvedlo, že informace pouze čerpá, zbylá většina buď profil vytvořený vůbec nemá, anebo se nepřipojila k žádné skupině. V otázce č. 23 zda jsou studenti příslušníky jiných odborných profesních komunit i mimo síť LinkedIn, například již zmiňovaní bizIT.cz, kladně odpovědělo pouze 13% studentů. Tento fakt nám prozrazuje, že v rámci rozvoje individuálních odborných znalostí se studenti staví odmítavě ve věci začleňování do takových uskupení.

Hned na začátku, co si založíte svůj profil, dostanete příležitost přidat si položku ke svému dosavadnímu vzdělání. Důležitý je zcela jistě dosažený sekundární a terciální stupeň, který může zvýšit šance na získání nového či lepšího zaměstnání. LinkedIn umožňuje některé vysoké školy vybírat i ze seznamu, pokud má tedy dotyčná instituce vytvořený svůj profil. Je také důležité přiřazovat i doplňující související aktivity jako publikace, odborné články a práce.

V polovině roku 2013 se LinkedIn rozhodl vytvořit speciální možnosti přímo pro vysoké školy. Univerzitám dovoluje vytvořit profil ekvivalentní tomu firemnímu s jedním velkým rozdílem. Na hlavních stránkách sumarizuje důležité statistiky absolventů dotyčné školy. Návštěvník univerzitních stránek na Linkedlnu se tak dozví, v jakém oboru, nebo dokonce v jakých firmách, jeho bývalí, ale i stávající spolužáci pracují. Lze předpokládat, že to nebude trvat dlouho a české vysoké školy se tomuto nástroji začnou důkladně věnovat a získávat důležitý náskok v oblasti PR před konkurencí na trhu.

Z těchto a dalších vlastností webu LinkedIn je jasné, že je ideálním pomocníkem pro pedagogické i personální pracovníky, kteří mohou rozšiřovat svou

profesní síť kontaktů a komunikovat s dalšími kolegy po celém světě. Učitelé mohou svým studentům prezentovat profilací uživatelů jednotlivá povolání a motivovat je například k výběru správné školy. Pokud se naučí studenti jak správně pracovat s Linkedlnem, získají další nástroj pro vyhledávání pracovních příležitostí na trhu práce. Tím, že tato sociální síť umožňuje přiřadit k bodům uživatele, jako je jeho povolání nebo dovednosti, krátká psaná nebo bodovací ohodnocení, mohou tak uživatelé získat určitá doporučení a podporu.

Graf 6: Četnosti návštěv internetové sociální sítě LinkedIn studenty VŠ

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

8.2 BeKnown

Bylo jen otázkou času, kdy se sociální síť Facebook začne využívat k serióznějšímu způsobu fungování a zaměří se i na tzv. profesní networking. V roce 2012 firma Monster Worldwide, která je provozovatelem největšího portálu s nabídkami práce Monster.com, vytvořila a integrovala do svých stránek aplikaci se jménem BeKnown. Aplikace je funkční prostřednictvím právě Facebooku a to jí dává možnost, že ve 34 zemích, kde portál Monster funguje, včetně České republiky, dokáže oslovit přes miliardu uživatelů právě této sociální sítě. Nově lze využívat vyhledávání pracovních nabídek portálu Monster i na Twitteru a výsledky zobrazovat na svém profilu.

Hlavní výhodou BeKnown je možnost vytvoření profesní sítě kontaktů odděleně od těch osobních na Facebooku. Na úvodní stránce profilu aplikace BeKnown se zobrazují aktuální nabídky pracovních pozic. BeKnown je ideálním prostředkem právě

pro náborové zaměstnance. Získávají tak další prostředek pro oslovování potencionálních kandidátů. I skrze portál Monster.cz lze vyhledávat v databázi životopisů. Tato funkce je ale stejně jako u dalších podobných stránek zpoplatněna. Váš profil na portálu Monster.cz je automaticky doplněn z údajů, které se nachází i na Facebooku. Rozložení pak ale spíše odpovídá vlastnostem a prvkům, které nalezneme na profesní síti LinkedIn. Stejně tak zde vidíte nejenom kontakty, ale i společnosti, které jsou napojeny na vaše přátele a právě ti proto mohou být tím prostředníkem při získávání nového pracovního místa. Služba BeKnown automaticky také sleduje vaše zájmy a chování na síti a podle tohoto a dalších předpokladů sama automaticky vybírá vhodné pracovní nabídky dle nastavení. I když BeKnown není ve své podstatě samostatná sociální síť, je jedním ze zástupců aplikace webu 2.0, která tyto prvky skrze prostředníka získává. I přes velkou efektivitu, kterou tato aplikace při aktivním vyhledávání pracovních příležitostí nabízí, je si na základě otázky č. 24 její existenci vědomo pouze 29% všech účastníků průzkumu, přičemž k jejímu aktivnímu využití se hlásí pouze 4% studentů. I přes takto malé hodnoty se u této specifické aplikace dá hovořit o úspěchu.

8.3 SoSIReČR / SitIT.cz

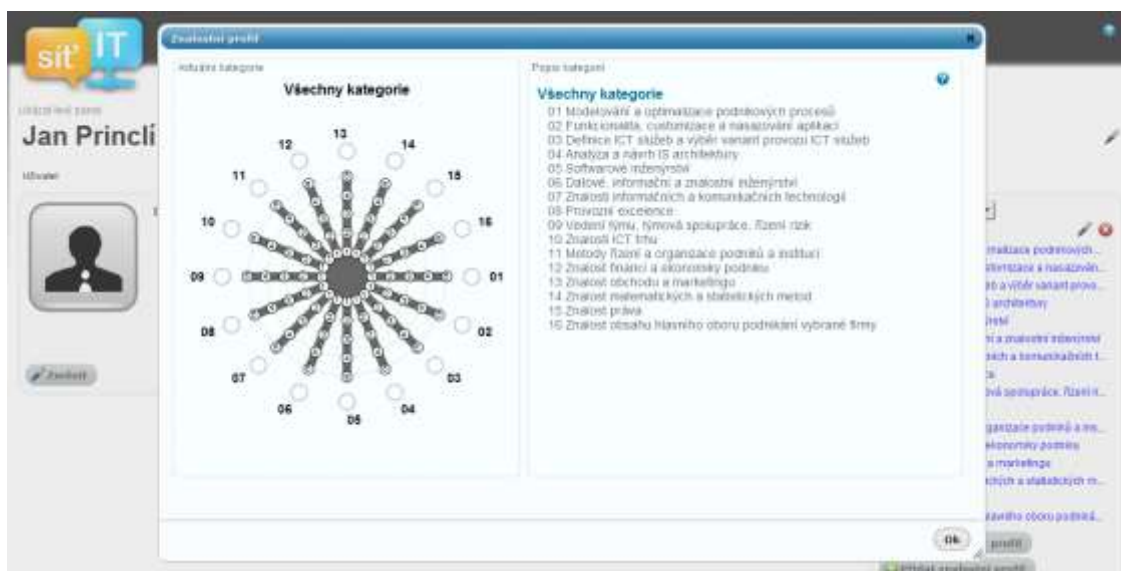
Internetový portál SitIT.cz byl spuštěn v roce 2012 v rámci projektu SoSIReČR, neboli Sociální síť informatiků v regionu ČR. Jak sami tvůrci uvádějí, jeho hlavním cílem je podporovat komunikaci mezi IT profesionály, univerzitami, firmami a veřejností v ČR. Nejdůležitějším se tak jeví propojení zájmů akademického sektoru a soukromých firem. Tento projekt vznikl pod záštitou Českého vysokého učení technického v Praze Fakulty elektrotechnické a Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy.

Snahou jeho tvůrců je v rámci nové specializované sítě sdružovat odborníky pouze se zaměřením na informační technologie s garantovanými a důvěryhodnými informacemi pouze v rámci České republiky. Je tak možné říci, že se jedná o lokální specializovanou sociální síť s úzkým zaměřením. SitIT.cz využívá strukturovaných znalostních profilů, kde své znalosti a výzkumy prezentují nejenom jednotlivci, ale celé realizační týmy, které se na daných projektech podílely. Navazování kontaktů tak funguje na zcela profesionální bázi. Jelikož byl projekt spolufinancován z Evropských sociálních fondů, má hlavně sloužit k monitoringu trhu práce a terciálního vzdělávání v regionech a přispět tím ke zvýšení konkurenceschopnosti. Bohužel i přes veškerou snahu a vynaložené finance na propagaci tohoto projektu z průzkumu lze říci,

že aktivních uživatelů této sítě je velice málo. Z 227 oslovených studentů se s ní setkalo pouze 46 a z toho se jenom 16 aktivně na své profily přihlašuje. Zajímavé také může být zjištění, že z těchto 46 studentů absolvovalo 32 technicky zaměřenou střední školu.

V rámci této internetové sociální sítě tvůrci kladou důraz hlavně na odborné profily, které se mají lišit od těch standartních, které jsou např. na Facebooku, ale i na profesní síti LinkedIn. Tyto odborné profily mají sloužit jako strojově čitelný popis rozsahu znalostí v oblasti ICT a slouží jako podklad pro vytvoření široké databáze IT odborníků v České republice. Sociální síť se tak snaží vytvořit reálně prodloužitelnou klasifikaci jednotlivých profesionálů. Za tímto účelem byla vytvořena komponenta implementovaná přímo do webu, která se pomocí grafického hodnocení snaží zobrazit míru odbornosti. v tomto ohledu je SitIT.cz zcela unikátní.

Obrázek 4: Graf odbornosti sitIT.cz

Zdroj: www.sitIT.cz

Odborný profil tak lze použít jako nástroj pro tvorbu vlastního portfolia a ke sběru informací se zpětnou vazbou dalších uživatelů.

Jelikož stránky nejsou pouze sociální sítí, ale spíše samostatně fungujícím propojeným systémem, řídí se SitIT.cz podle striktních pravidel evidence jednotlivých uživatelů. Ti mají přidělené své unikátní ID, které je svázáno s konkrétním regionem a je ve vztahu s dalšími profily na základě několika možných faktorů. Těmi mohou být odborné skupiny, firmy, vzdělávací instituce nebo projekty, na kterých se v rámci svého

okruhu spolupracuje. Webové stránky také umožňují zveřejňování inzerce s nabídkou i poptávkou. Obsahuje nepřehledné množství odkazů na odbornou literaturu, články nebo konference využívající i externí databáze informačních zdrojů. Je tak ideálním nástrojem IT headhuntera, který si může jednoduchým způsobem zjistit a oslovit vhodného kandidáta. I přes svůj velký potenciál a nápad není sitIT.cz doposud mezi studenty a zaměstnanci v oblasti informačních technologií tak známá a je možné, že k jejímu využívání teprve tato komunita dospěje.

9 EDUKAČNÍ INTERNETOVÉ SOCIÁLNÍ SÍŤ

Nová média a interaktivní nástroje se začínají prosazovat ve vzdělávacím procesu stále častěji. Jedním z mnoha prostředků výuky se tak postupně staly i internetové sociální sítě. V tomto ohledu však musíme klást důraz na jejich správné využití, proto vznikají odborné sociální sítě určené pouze pro pedagogy a studenty. V České republice je nejvíce, jakožto výukový systém s prvky sociální sítě, využíván program Moodle, který je předním zástupcem systémů pro řízení výuky tzv. LMS (Learning Management System). V dnešní době musíme o LMS přemýšlet hlavně jako o nástroji Webu 2.0 pro podporu e-learningu. Převážně se pak jedná o modulárně sestavené systémy, které umožňují přizpůsobit svou funkčnost a vzhled specifickým představám provozovatele.

9.1 Moodle

I když není Moodle primárně zástupcem internetových sociálních sítí jak je známe, vystihuje svými funkcemi jeden z jejich aspektů, a to sdílení informací a znalostí. Tvůrci popisují na svých webových stránkách systém zhruba následovně. Moodle je softwarový balíček pro tvorbu vzdělávacích kurzů, které jsou publikovány prostřednictvím internetu a webových stránek. Jedná se o globální projekt navržený pro podporu sociálně konstruktivistického přístupu ke vzdělávání. (About Moodle, online, cit. 2014-02-01)

V podstatě tak systém čerpá z hlavní myšlenky, která je pro rozvoj prostředí Webu 2.0 zcela určující, jelikož stejně jako sociální konstruktivismus i web 2.0 vychází z přesvědčení, že svět a realita není předem daný fakt, ale utváří se především pomocí lidské interakce.

S vývojem chování uživatelů v prostředí internetu se začala rozšiřovat nabídka poskytovaných služeb i v oblasti vzdělávání. Ze začátku se jednalo o složité a důmyslné systémy, které se začaly za vysoké částky nabízet převážně universitám. Změnu ve filozofii přinesl právě až v roce 2002 Moodle a jeho zakladatel, který se dodnes podílí na vývoji systému Martin Dougiamas.

Tím, že byl Moodle nabízen k užívání zcela zdarma a svou kvalitou zpracování předčil mnohé komerční konkurenty, netrvalo dlouho a systém se začal rozšiřovat. O jeho rostoucí popularitě svědčí i fakt, že již rok po svém vzniku byl zcela přeložen do českého jazyka. Dnes je u nás využíván prakticky na všech vysokých školách

a i v oblasti firemního vzdělávání hraje významnou roli. K tomuto tématu se v dotazníku vztahovaly hned čtyři otázky č. 26, 27, 28 a 33. Přičemž na otázku, zda se studenti během svého studia setkali přímo se systémem pro řízení výuky Moodle, odpovědělo kladně celých 62%. Online kurz prostřednictvím jakéhokoliv výukového systému absolvovalo 59%. Důležité je také zjištění, že tato forma výuky vyhovovala přesně polovině studentů. Jako vyhovující řešení se tak nabízí kombinace online kurzu a klasické prezenční výuky, ke které se přiklání 54% studentů z šetření. Pouze 17% z nich upřednostňovalo výuku pouze online, kdy mohou studovat sami.

Co se týče funkčnosti a modulových prvků slouží Moodle jako vzor všem ostatním systémům LMS. Moodle poskytuje veškeré nástroje podporující interaktivní a online výuku, které se dnes používají. Standardem jsou tedy testy, ankety, sdílení souborů a odkazů, diskuzní fóra, uživatelské role atd.

9.2 iTřída

Prvním českým zástupcem moderních výukových prostředí je online systém, který je jednou z funkcí portálu s digitálními materiály pro výuku DUMY.cz. Jednoduché a přehledné rozvržení webové stránky je účelově zvolené. Výhodou je, že iTřída.cz (dále jen iTřída) je zcela zdarma a její uživatelé jsou vázáni na odborné výukové materiály kopírující přímo reálné složení třídy a výuku ve třídách podloženou rámcově vzdělávacími programy.

Po vytvoření konkrétní třídy poskytne učitel unikátní šestimístné číslo svým žákům, čímž povolí přístup. Nadstandardní formou služeb je například i možnost nahlédnutí rodičů do příslušné třídy svých dětí. Mimo komunikačního kanálu prostředí iTřída disponuje funkcemi zadávání testů, nahrávání materiálů, propojení s DUMY a také například individuální doučování konkrétních žáků. Samozřejmostí je také dnes již multiplatformní zobrazení.

9.3 Lidé.cz a Spolužáci.cz

Ještě před nástupem fenoménu Facebooku byla na území České republiky nejrozšířenější internetovou sociální sítí Lidé.cz (dále jen Lidé). i přes pokles unikátních přístupů je i v dnešní době tento web hojně navštěvován. Dle odpovědí na otázku č. 29 vlastní uživatelský profil 64% studentů, z čehož jej aktivně využívá plných 41%. Na rozdíl od Facebooku, který ve své počáteční fázi oslovoval spíše mladší

generaci teenageru, Lidé dokázali zaujmout všechny věkové kategorie. Oblibu si Lidé získali hlavně v počátcích internetu v ČR spojením hned několika služeb najednou. V první fázi to byl paralelně s rozvojem Seznamu.cz hlavně online chat, seznamka, diskuzní fórum a posléze se přidalo i sdílení streamových videí. Pro rok 2014 připravuje společnost Seznam.cz novou koncepci a přizpůsobí web trendům moderní internetové sociální sítě desingem i funkčností.

Spolužáci.cz (dále jen Spolužáci) stejně jako Lidé patří do skupiny provozované největším tuzemským vyhledávačem Seznam.cz, který tuto svou službu definuje následovně: „*Služba Spolužáci.cz je uzavřený prostor určený komunikaci a sdílení obsahu mezi uživateli, jež spojují léta věnované vzdělání, ale i společně prožité chvíle a aktivity.*“ (O službě Spolužáci.cz, online, cit. 2014-02-03)

Jelikož jsou Spolužáci přímo propojeni se sociální sítí Lidé, uživatel se neobejde bez založení Seznam účtu. Spolužáci sdružují databázi tříd jednotlivých základních a středních škol, gymnázií, učilišť a vysokých škol v České republice. Proto lze hovořit o internetovém komunitním webu regionálně definovaném a členěném dle navštěvovaných vzdělávacích zařízení. Jednotlivé třídy mohou být totiž chráněny heslem, které je nutné pro vstup znát. Účelem tedy zůstává nalézt své aktuální i bývalé spolužáky a udržovat s nimi kontakt, protože i Spolužáci umožňují sdílení vzkazů, dokumentů a fotografií. v současnosti jsou Spolužáci hlavní českou internetovou sociální sítí, která se na českých školách všech úrovních využívá.

Graf 7: Četnosti návštěv internetové sociální sítě Spolužáci.cz studenty VŠ

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Spolužáci jsou primárně používáni hlavně ve stále aktivních školních třídách, kde slouží k otevřené diskuzi a výměně důležitých informací. Jak již bylo uvedeno, důležitou funkcí je sdílení studijních materiálů. Na tento fakt se zaměřila otázka č. 31, ze které vyplývá, že pouze 39% studentů aktivně vytváří a sdílí obsah a diskutuje se svými spolužáky. Zbýlých 61% uživatelů Spolužáků je tedy navštěvuje pouze za účelem získání studijních materiálů a informací.

9.4 Edmodo

Web Edmodo.com by se dal označit za obdobu českých Spolužáků s prvky splňujícími podstatu LMS. Již na první pohled je ale zřejmé, že se svým designem a funkcemi web nechal v mnohém inspirovat od společnosti Facebook. Jelikož filosofie projektu Edmodo vychází z představy o propojení uzavřených skupin, můžeme hovořit spíše o komunitním webu pro učitele a studenty s cílem společně sdružovat a sdílet nápady a myšlenky.

Edmodo však nenabízí pouhý komunikační prostředek. Od svého počátku v roce 2008 prošlo několika fázemi vývoje. Edmodo samozřejmě rozlišuje druhy rolí s různými právy a funkcemi. První z nich je role učitele, která umožňuje vytvořit novou skupinu chráněnou příslušným ID, které musí uživatelé v roli studenta pro přihlášení znát. Je zde zajímavá funkce přidělování takzvaných odznaků, na jejichž základě lze sledovat pokrok a chování jednotlivých studentů. Tyto odznaky lze libovolně vytvářet, ale z principu se jedná o označení například pilný student, pomocník, dobrá otázka a kvalitní informace. Dalším podstatným rozdílem oproti Spolužákům je možnost nákupu dalších vzdělávacích aplikací, které pomohou zatraktivnit výuku v nejrůznějších oborech. Edmodo také může posloužit jako shromaždiště důležitých odborných dokumentů a odkazů s možností sdílení v okruhu skupin. v editaci a přípravě testů nebo studijních materiálů předčí Edmodo všechnu svou konkurenci v podobě iTřidy i Moodle.

I když bylo na začátku řečeno, že tento web bychom měli označovat za komunitní, má Edmodo navíc své tzv. komunity v podobě učitelů, kteří sdílí své zkušenosti a poznatky, jež se zobrazí na úvodní stránce profilu stejně jako tvíty nebo odkazy z oblíbených skupin na Facebooku. Právě díky této kombinaci jednotlivých prvků sociální sítě, komunitního webu a systému LMS, lze Edmodo považovat za nejefektivnější nástroj v moderní výuce. Bohužel mezi českými studenty a samozřejmě také pedagogy je Edmodo rozšířeno minimálně. Z otázky č. 32 plyne, že 44 studentů

se již setkala s touto edukační internetovou sociální sítí, ale i tak se jedná vesměs o neaktivní uživatele. Pouze 18 respondentů uvedlo, že svůj uživatelský účet reálně využívá. Zbývá většina se s možnostmi, které tento moderní výukový systém nabízí, prakticky ještě neseznámila.

9.5 Online vzdělávání

Proces digitalizace veškerých tištěných zdrojů informací stále pokračuje, učebnice se již nyní publikují v elektronické podobě a při výuce se už na základních školách používají tablety a notebooky místo klasického papíru. Připojení na internet se skokově zrychluje a mobilita výpočetních zařízení roste. Stačí položit tu správnou otázku a počítač adekvátně odpoví a poskytne další související odkazy na informační zdroje.

Elektronické informace se postupně stávají základem našich poznatků. Přístup ke vzdělávání máme doopravdy na dosah svých monitorů. Lze tak studovat vlastním tempem obor, který nás nejvíce zajímá z pohodlí domova. Univerzity nabízejí studentům získat prestižní akademické vzdělání online, a to i takové jako Harvard University, Yale University, Oxford University atd. K tomuto tématu se pojila otázka dotazníku č. 35, která se ptala, zda jsou si studenti vědomi, že mohou získat kvalitní certifikované vzdělání pouze a jenom prostřednictvím internetu. Přičemž tento fakt odmítá celých 48% všech dotazovaných. Z 227 studentů absolvovalo podobný kurz nebo školení pouhých 34 a i v tomto vzorku se dá předpokládat, že se jednalo o dnes rozšířené online jazykové kurzy nebo pracovní interní povinné semináře a školení. Obecně se pak dle otázky č. 34 k získávání hodnotných informací rozšiřující znalosti na internetových sociálních sítích staví negativně 59% studentů.

Za mezník v online vyučování bychom mohli považovat rok 2001, kdy uznávaná Bostonská univerzita MIT zpřístupnila veškeré studijní materiály zdarma na internetové adrese www.ocw.mit.edu/index.htm. Dnes tento web obsahuje více jak 2000 online kurzů se studijními materiály a přednáškami. Následovala Kalifornská univerzita v Berkeley, která začala své semináře zpřístupňovat přes webové stránky společnosti Apple, který je dnes jeden z největších vzdělávacích programů pro řízení výuky obsahující širokou databázi vzdělávacích videí a materiálů převážně volně přístupných pro všechny uživatele zařízení Apple. Vzestup tohoto typu "navštěvování přednášek" prostřednictvím počítače byl ale zaznamenán až s přesunutím videí na internetový server youtube.com, který je dnes již největším serverem pro sdílení videí na světě.

Za největší sbírku všech vzdělávacích a kulturních medií lze pokládat internetové stránky hnutí The Open Education Movement na odkazu www.openculture.com. OpenCulture je "nevyčerpatelnou studnicí" poznání. Obsahuje zdarma přístupné přednášky z předních světových univerzit ve více jak pětistech kurzech, elektronické učebnice ke stažení a mnohem více.

Dalším takovým zajímavým vzdělávacím projektem webu 2.0 je zcela jistě stránka www.khanacademy.org, která dnes zahrnuje videa skoro tří tisíc vysokoškolských kurzů. Pokrokem interaktivního vzdělávání se dostáváme k projektům, které vznikly na univerzitě ve Stanfordu www.coursera.org a www.udacity.com. Tyto dvě stránky využívají i zpětné vazby pro studenty. Online kurzy běží, stejně jako reálné kurzy, 5-10 týdnů a jednotlivé lekce jsou prezentovány ve formě krátkých videí. Dále lekce obsahují příklady a otázky, které uživatele nutí nad daným tématem přemýšlet a je nutné dodržovat stanovené termíny a zdárně vypracovat připravené testy.

Stále častěji se tak budeme setkávat s nezadržitelným vzestupem elektronické formy studia. To potvrzuje i raketové zvýšení prodeje ebooků na našem trhu. Již dnes uvedlo v odpovědi na otázku č. 12 týkající se použití globálně-populárních internetových sociálních sítí přímo ve vyučování v podobě online zadávání prací a úkolů 62% respondentů pozitivní odpověď. Jaké výhody a nevýhody nám plná digitalizace přinese, budeme moci zhodnotit možná již za několik málo let.

ZÁVĚR

Hlavním cílem uskutečněného šetření k tématu Web 2.0, sociální sítě, internetové komunity v rozvoji jedince, bylo v rámci průzkumu mezi studenty vysokých škol zjistit povědomí o funkcích a vlastnostech webu 2.0 jakožto prostředku a nástroje ve vzdělávacím procesu a získávání informací. Předkládané otázky se mimo snahy o prokázání, či vyvrácení vznesených hypotéz, průřezově zabývaly nejdůležitějšími aspekty tématu práce.

K první hypotéze průzkumu, jež si kladla za cíl zjistit, zda studenti kombinované formy studia využívají pro získávání informací internetové sociální sítě a komunity ve větší míře, nežli studenti prezenční formy studia, se vztahovaly následující otázky, dle kterých jsme mohli vyvozovat závěry.

V otázce č. 13, zaměřující se na způsob využívání globálně-populárních internetových sociálních sítí, odpovědělo 93 studentů kombinovaného studia, že je využívá k vlastnímu rozvoji oproti 80 studentům prezenční formy.

Prací, studiem nebo dalším vzděláváním se dle otázky č. 15 ve skupinách na internetových sítích zabývá 87 studentů kombinovaného studia, oproti 66 studentům prezenční formy.

Poměr využívání profesních sítí studenty kombinovaného a prezenčního studia je ještě markantnější a to dle otázky č. 17 v poměru 79 ku 39. Členy odborných skupin je přitom dle otázky č. 19 celých 51 studentů kombinovaného studia oproti 29 studujícím prezenčně. Stejně tak výsledky otázky č. 23 ukázaly, že studenti kombinovaného studia jsou ve 20 případech členy i jiných internetových odborných komunit vůči 11 studujícím prezenčně.

Poslední otázky vztahující se k první hypotéze poukazyvaly na získání dosaženého vzdělání a vědomostí studentů. v otázce č. 34 snažící se zjistit důvěru v získané informace prostřednictvím internetových sociálních sítí dopadly výsledky opačně. Tedy, že studenti kombinovaného studia těmto informacím důvěřují v 54 případech vedle 78 studentů prezenční formy studia. Vzhledem k dosavadním výsledkům si tento fakt autor vysvětluje tím, že studenti kombinovaného studia mají s odbornými informacemi na internetových sociálních sítích prokazatelně mnohem větší zkušenosti. Přičemž s nimi nakládají s větší rozvahou. O možnosti získat certifikované a odborné vzdělání pouze prostřednictvím internetu, pak kladně v otázce č. 35 odpovědělo 67 studentů kombinovaného studia na rozdíl od 51 studujících prezenčně. Veškerá tato zjištění tedy potvrzují první hypotézu průzkumu.

Druhou hypotézou se průzkum snažil dokázat, že studenti technicky zaměřeného vysokoškolského studia, využívají k získávání informací a vlastnímu rozvoji více profesní internetové sociální sítě, než studenti humanitních oborů a jsou také členy odborných internetových komunit.

Na základě otázky č. 17 bylo zjištěno, že studenti technicky zaměřeného studia upřednostňují v 60% profesní internetové sociální sítě a studenti humanitních oborů se k těmto sítím obrací v 49% případů. Podobných výsledků jsme docílili při zjištění otázky č. 19. Jakožto aktivních uživatelů profesní sítě LinkedIn.com, kterou využívá 58% technicky zaměřených studentů, vůči zhruba 41% zbylých. Z technických oborů se v rámci internetové sítě LinkedIn.com hlásí ke členství do odborných skupin 47% respondentů, u humanitních oborů je to pouze 31%.

Členy jiných odborných komunit je pak 15% technicky orientovaných studentů a 13% humanitně zaměřených. Jak již bylo řečeno, českou profesní a odbornou internetovou sítí SitIT.cz obecně využívá malý počet respondentů. i tak v procentuálním porovnání jsou jejich členy ve 12% studenti technických škol a v 6% z humanitních oborů. v tomto zjištění byl zajímavý fakt, že celkově pouze dva studenti přistupují v rámci SitIT.cz denně na své uživatelské profily. Z výsledků průzkumu tak lze vyvozovat, že druhá hypotéza byla potvrzena.

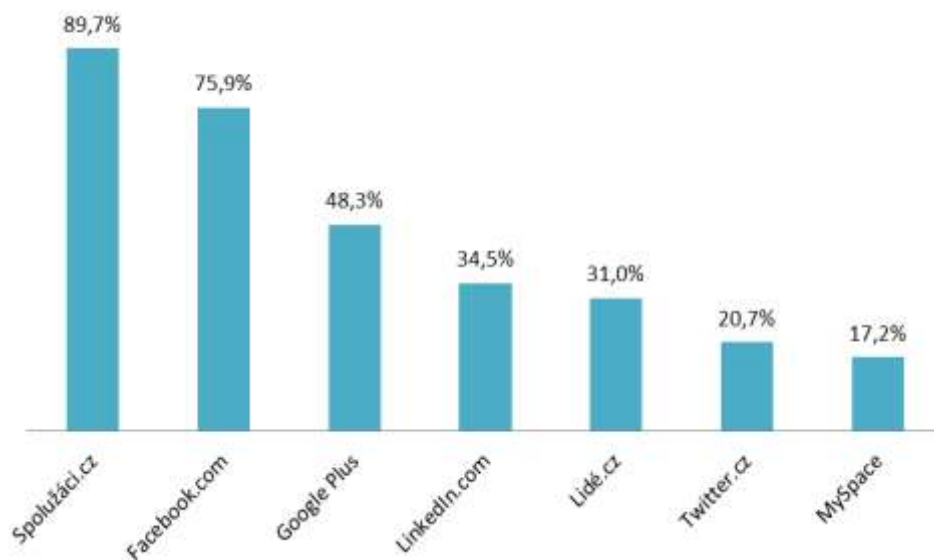
Jak již bylo v obecném kontextu konstatováno na základě otázky č. 18, ve vztahu k profesním sítím a jejich užívání studenty nezávisle na typu formy studia je k získávání odborných informací upřednostňuje, nelze však tvrdit, že je reálně používá, 52% uživatelů. Bohužel také můžeme konstatovat, že reálně se podílí na tvorbě odborného obsahu velice malé množství studentů. Toto považuje autor za jedno z dalších důležitých zjištění, jelikož informovanost a využívání veškerých nástrojů internetových sociálních sítí, a hlavně odborných komunit, je prakticky minimální.

Za další nedostatek a problém autor konstatuje hlavně neznalost zahraničních odborných a edukačních internetových sociálních sítí a komunit. i přes značné výhody je např. program Edmodo plně kombinující systém řízení výuky a prostředí internetové sociální sítě v České republice téměř neznámý. Hlavním důvodem se pak jeví absence české lokalizace. Potvrdilo se tak, že stále nejpoužívanějším systémem je v edukaci je Moodle, s jehož používáním se setkala většina aktuálních studentů vysokých škol.

V poslední položené hypotéze se průzkum snažil objasnit, zda studenti, kteří jsou starší 35 let, používají více české internetové sociální sítě, jako Lidé.cz a Spolužáci.cz, nežli zahraniční internetové sociální sítě Facebook nebo Twitter. K této hypotéze byly směřovány otázky č. 2, 7, 8, 9, 10, 18, 29 a 30 průzkumu. Jednalo se

hlavně o zjištění četnosti využívání jednotlivých sítí v kontextu věku respondentů. Z celkového počtu dotazovaných bylo pouze 12% starších 35 let, což se vzhledem k zaměření průzkumu na vysokoškolské studenty dalo předpokládat.

Graf 8: Poměr využívání internetových sociálních sítí aktivními uživateli nad 35 let

Spolužáci.cz	26	89,7%
Facebook.com	22	75,9%
Google Plus	14	48,3%
LinkedIn.com	10	34,5%
Lidé.cz	9	31,0%
Twitter.cz	6	20,7%
MySpace	5	17,2%

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Vycházíme-li tedy z 29 respondentů starších 35let, je sice nejpoužívanější internetovou sociální sítí v 89,7% český zástupce Spolužáci.cz. v obecném kontextu však stále převládá používání těch zahraničních jako Facebook.com, LinkedIn.com a Google Plus. S přihlédnutím na tento fakt a na skutečnost, že Spolužáci.cz jsou zaměřeni na komunity vázané ke studijním skupinám a předávání informací v rámci nich nelze říci, že byla vznesená hypotéza potvrzena. Ke studijním účelům, získávání informací a rozvoji jedince, tak rámcově převažuje používání zahraničních internetových sítí.

Důležité je si uvědomit, že veškeré e-learningové nástroje a technologie použité ve výuce nenahradí metodologickou a didaktickou práci pedagoga. v obecné praxi i ve vysokoškolském prostředí by tak mělo být prioritou dostatečné technické vzdělání a to i mezi ostatními obory. Konkrétně u internetových sítí musí učitelé přehodnotit své dosavadní názory na ně a začít s nimi pracovat, a tím se tak postupně přibližovat žákům i mimo klasické školní prostředí.

Na tento fakt se po celou dobu snažil autor poukazovat. Svou strukturou práce a provedeným průzkumem chtěl dokázat, že znalost veškerých aspektů znalostí a používání nových medií ve vzdělávacím procesu, a to nejen ve vztahu k prostředí webu 2.0, je v dnešní době i na vysokoškolské úrovni nevyhovující. Neznalost odborné terminologie a úzce specifikované používání pouze některých aplikací a nástrojů webu 2.0 je dle autora způsobené hlavně nedostupností informací při vzdělávání pedagogů. Je potřeba si uvědomit, že vzdělávání již nyní prochází transformací způsobené technologickým pokrokem. i přes snahu začlenit výpočetní technologie do výuky, stav využívání těchto zařízení je ve výuce nedostatečný. Příkladem se ukázaly interaktivní tabule, které jsou používány spíše pouze jako promítací stroje. Na druhou stranu se moderní technologie plně uplatní při využívání aktivizačních výukových metod. v tomto případě je web 2.0 jedním z optimálních nástrojů.

Na základě této práce lze dále rozvíjet znalosti jak pedagogů, tak žáků, jelikož bylo zjištěno, v jakých odvětvích mají nedostatky. Dalším důležitým přínosem práce z hlediska autora je zjištění, jakým způsobem se uživatelé chovají v rámci aktivity na internetových sociálních sítích při zjišťování odborných informací. Samotný průzkum byl i z tohoto důvodu realizován pouze online s podporou propagace právě na uváděných internetových sítích. i přesto, že byl průzkum podpořen placenou reklamní akcí na Facebooku, byla většina výsledků získána prostřednictvím profesních a edukačních internetových sítích. Důležitou stránkou zkoumané věci také bylo zjištění povědomí o využívání systémů pro řízení výuky, se kterými již většina studentů přišla do kontaktu, většinou z uživatelského pohledu. Komerční produkty tohoto typu jsou v praxi využívány minimálně, proto je prostředí systému MOODLE v tomto odvětví směrodatné a nejdůležitější. Pro další zkoumání by do budoucna autor chtěl zaměřit svou pozornost na uplatnění edukační internetové sociální sítě Edmodo, která dle jeho názoru plně implementuje funkce a možnosti přímé i nepřímé komunikace mezi studenty a kantorem spolu s možnostmi dalších vzdělávacích programů a aplikací. K tomu je důležité tuto edukační internetovou sociální síť kombinující veškeré výhody sociálních sítí a komunit spolu se systémy řízení výuky v rámci české odborné sféry

propagovat a podporovat její využívání. Jediným nedostatkem tak proto zůstává její česká lokalizace.

Celkově autor přistoupil k formě práce v takové struktuře, aby plně neoddělovala odborné termíny spolu s výsledky průzkumu, jelikož je důležité hlavně pochopení, v jakých souvislostech byly otázky kladeny. Aplikací a nástrojů webu 2.0, které lze použít ve výuce i pro sebevzdělávání, je dnes samozřejmě mnoho. Nebylo však v záměru pokrýt souhrn jejich funkcí, ale ve větší míře poukázat jakou formou mohou uživatelé internetu ke vzdělávání přistupovat a chápat podstatu myšlenky samotného webu 2.0. Je zcela nepochybné, že technologie mění svět, my ale musíme zůstat lidmi.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

HORROCKS, Chris. *Marshall McLuhan a virtualita*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2002. 77 s. Postmodernistická setkávání; sv. 12. ISBN 80-7254-269-9.

HRÁZSKÝ, Josef a ŠKOP, Miroslav. *Repetitorium z předmětu Elektronické počítače*, Praha 2006, Střední průmyslová škola elektrotechnická, Praha 10, v Úžlabině 320.

HRÁZSKÝ, Josef. *Mikropočítače a počítače I*, Praha 2006, Střední průmyslová škola elektrotechnická, Praha 10, v Úžlabině 320.

MCLUHAN, Marshall. *Člověk, média a elektronická kultura: výbor z díla*. 1. vyd. Brno: Jota, 2000. 415 s. Nové obzory. ISBN 80-7217-128-3.

MCLUHAN, Marshall. *Jak porozumět médiím*. MLADÁ FRONTA: 2011. ISBN: 978-80-204-2409-9.

MUSIL, Josef. *Sociální a mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-7452-002-0.

NEGROPONTE, Nicholas. *Digitální svět = Being digital*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2001. 207 s. ISBN 80-7261-046-5.

OČKAJOVÁ, Alena. *Využití e-learningu v predmete bezpečnosť a hygiena práce*. In *Trendy ve vzdělávání 2009: informační technologie a technické vzdělávání II. díl: [mezinárodní vědecko-odborná konference 2009 na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci]*. Olomouc: Votobia, 2009. ISBN 978-80-7220-316-1.

PAVLÍČEK, Antonín. *Nová média a sociální síť*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2010. ISBN: 978-80-2451-742-1

ZOUNEK, Jiří. *E- learning – jedna z podob učení v moderní společnosti*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-5123-2

ZIMA, Petr. *Komunita a komunikace*. In: *Komunita a komunikace = Community and communication*. 1. vyd. Praha: SOFIS, 1999. 212 s. ISBN 80-902439-9-1.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

DIJK VAN, Jan. *The Network Society*. 2nd ed. London: Sage Publications Ltd., 2006. ISBN 1-4129-0867-1.

PATRUT, Minica a PATRUT, Bogdan. *Web 2.0 in Education and Politics*. LAP Lambert Academic Publishing, 2013. ISBN: 978-3-8473-2425-6.

Seznam použitých internetových zdrojů

About Moodle. *moodle.org*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: http://docs.moodle.org/26/en/About_Moodle

ASIMOV, Issac. *Isaac Asimov on Bill Moyers World of Ideas pt 2*. In: *Youtube* [online]. 1989. Zveřejněno 20.01.2009 [vid. 2013-12-21]. Dostupné z: http://www.youtube.com/watch?v=CJAIERgWhZQ&feature=watch_response

BASU, Saikat. *10 Amazing Ways For Teachers & Tutors To Use Twitter In Education*. [online]. 2013 [cit. 2013-11-14]. Dostupné z: <http://www.makeuseof.com/tag/10-ways-to-use-twitter-in-education/>

BERÁNEK, Jan. *MySpace vstává z mrtvých, ale jde to pomalu*. [online]. 2013 [cit. 2013-11-21]. Dostupné z: <http://www.tyinternety.cz/2013/07/10/clanek/myspace-vstava-z-mrtvych-ale-jde-to-pomalu/>

BERANOVÁ, Vlasta. *Online ICT nástroje pro učitele*. [online]. 2013 [cit. 2014-1-12]. Dostupné z: <http://spomocnik.rvp.cz/clanek/17221/ONLINE-ICT-NASTROJE-PRO-UCITELE.html>

BRDIČKA, Bořivoj. *Budoucnost vzdělávání v 21. století*. [online]. 2013 [cit. 2013-12-21]. Dostupné z: <http://www.slideshare.net/bobr/vzdlvac-technologie-pro-21-stolet>

BRDIČKA, Bořivoj. *Masivní otevřené online kurzy*. [online]. 2011 [cit. 2014-1-27].
Dostupné z: <http://spomocnik.rvp.cz/clanek/10725/>

BRDIČKA, Bořivoj. *Učitel jako online kurátor*. [online]. 2013 [cit. 2014-1-12]. Dostupné
z: <http://spomocnik.rvp.cz/clanek/18019/>

CASTELLS, Manuel. *The Network Society and Organizational Change*. [online]. ©
Copyright 2001 [cit. 2013-12-26]. Dostupné z:
<http://globetrotter.berkeley.edu/people/Castells/castells-con4.html>

DOČEKAL, Daniel. *Jak jsme utratili 28 milionů za SitIT.cz? Nepovíme, je to naše know
how, tvrdí tvůrci*. [online]. 2012 [cit. 2013-30-12]. Dostupné z:
[http://www.lupa.cz/clanky/jak-jsme-utratili-28-milionu-za-sitit-cz-nepovime-je-to-nase-
know-how-tvr-di-tvurci/](http://www.lupa.cz/clanky/jak-jsme-utratili-28-milionu-za-sitit-cz-nepovime-je-to-nase-know-how-tvr-di-tvurci/)

DOLEJŠ, Radan. *Další internetová bublina na cestě? Weby stojí miliardy, aniž by
vydělávaly*. [online]. 2010 [cit. 2013-12-25]. Dostupné z: [http://ekonom.ihned.cz/c1-
49010100-bublina-verze-2-0](http://ekonom.ihned.cz/c1-49010100-bublina-verze-2-0)

FILOVÁ, Jana. *Statistika sítě LinkedIn v ČR: Jak a na koho cílit?*. [online]. 2012 [cit.
2013-12-29]. Dostupné z: [http://www.mediaguru.cz/2012/10/statistika-linkedin-v-cr-jak-
a-na-koho-cilit/#.Uw3K5uN5NaA](http://www.mediaguru.cz/2012/10/statistika-linkedin-v-cr-jak-a-na-koho-cilit/#.Uw3K5uN5NaA)

HANDL, Jan. *Sociální sítě, to není jenom Facebook*. [online]. 2009 [cit. 2013-12-28].
Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/socialni-site-to-neni-jenom-facebook/>

JAMES, Kyle. *Social Survey Week 2: MySpace*. [online]. 2008 [cit. 2013-11-21].
Dostupné z: <http://doteduguru.com/id52-social-survey-week-2-myspace.html>

Key Facts. *Facebook.com* [online]. 2013 [cit. 2014-01-26]. Dostupné z:
<https://newsroom.fb.com/Key-Facts>

LORENZ, Michal. *Kde nechala škola díru: m-learning aneb Vzdělání pro
záškoláky*. *ProInflow* [online]. 2011 [cit. 01.02.2014]. Dostupný z WWW:

<<http://pro.inflow.cz/kde-nechala-skola-diru-m-learning-aneb-vzdelani-pro-zaskolaky>>. ISSN 1804–2406.

MAŠEK, Jaroslav. *Web 2.0 a jeho vliv na oblast vzdělávání*. [online]. 2009 [cit. 2013-12-24]. Dostupné z: http://it.pedf.cuni.cz/strstud/edutech/2008_Web20_Masek/

MATĚJKA, Vojtěch. *Webové nástroje využitelné učiteli*. [online]. 2013 [cit. 2014-01-12]. Dostupné z: <http://spomocnik.rvp.cz/clanek/18073/WEBOVE-NASTROJE-VYUZITELNE-UCITELI.html>

MICHL, Petr. *MySpace plánuje radikální redesign*. [online]. 2012 [cit. 2013-11-21]. Dostupné z: http://www.m-journal.cz/cs/aktuality/myspace-planuje-radikalni-redesign__s288x9422.html

MOLDRÍLEK, Karel. *Sociální sítě určené pro výuku*. [online]. 2013 [cit. 2014-01-12]. Dostupné z: <http://spomocnik.rvp.cz/clanek/17603/SOCIALNI-SITE-URCENE-PRO-VYUKU.html>

Nástroje pro vaše studenty. [online]. 2014 [cit. 2014-1-27]. Dostupné z: <https://www.google.com/intx/cs/enterprise/apps/education/products.html>

NOVÁK, Daniel a PAVLOVKIN, Ján. *Automatizace a kybernetika II*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2001. 73 s. ISBN 80-7290-044-7.

O Google Apps. *Google.com* [online]. 2014 [cit. 2014-1-27]. Dostupné z: <http://www.google.cz/apps/intl/cs/edu/drive.html>

O'NEILL, Mark. *The Complete Twitter Guide*. [online]. [cit. 2013-11-9]. Dostupné z: <http://www.makeuseof.com/pages/download-guide-twitter>

O'REILLY, Tim. *What Is Web 2.0*. [online]. 2005 [cit. 2013-12-23]. Dostupné z: <http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html>

O službě spolužáci. *Seznam.cz*. [online]. [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: <http://napoveda.seznam.cz/cz/o-sluzbe-spoluzaci.html>

POLESNÝ, David. *Google spustil svůj zkracovač URL adres Goo.gl.* [online]. 2012 [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://www.zive.cz/bleskovky/google-spustil-svuj-zkracovac-url-adres-googl/sc-4-a-150167/default.aspx>

POPELA, Libor. *Portál Monster je nově propojen s aplikací pro navazování profesních kontaktů BeKnown.* [online]. 2012 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/tema/detail/portal-monster-je-nove-propojen-s-aplikaci-pro-navazovani-962839.html>

PORTER, Constance Elise. *a Typology of Virtual Communities: a Multi-Disciplinary Foundation for Future Research.* [online]. 2006 [cit. 2013-11-27]. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1083-6101.2004.tb00228.x/citedby>

Presidential Committee on Information Literacy: Final Report. [online]. 1989 [cit. 2013-12-21]. Dostupné z: <http://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/presidential>

ROUSEK, Lukáš. *Nový portál SitIT.cz usnadní spolupráci!* [online]. 2012 [cit. 2013-12-30]. Dostupné z: <http://webitech.cz/novy-portal-sitit-cz-usnadni-spolupraci/>

ŠAFR, Jiří a SEDLÁČKOVÁ, Markéta. *Sociální kapitál. Koncepty, teorie a metody měření.* [online]. Sociologické studie / Sociological Studies 06:7. Praha: Sociologický ústav AV ČR. 2006. 93 s. ISBN 80-7330-095-8. [cit. 2013-12-29]. Dostupné z: <http://www.soc.cas.cz/publikace/socialni-kapital-koncepty-teorie-metody-mereni#.Usq19-VRO4h>

TAN, Samuel J. *How LinkedIn Works for Education.* [online]. 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z: <http://www.colourmylearning.com/2013/02/how-linkedin-works-for-education/>

Twitter Statistics. *Statisticbrain.com.* [online]. 2011 [cit. 2013-11-10]. Dostupné z: <http://www.statisticbrain.com/twitter-statistics/>

WÁGNER, Jan. *Web 2.0.* [online]. 2010 [cit. 2013-11-28]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/8029/WEB-20.html/>

WÁGNER, Jan. *Wiki v éře Web 2.0*. [online]. 2008 [cit. 2013-11-29]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/wiki-v-ere-web-2-0/>

WAKEFIELD, Jenny S. aj. *Learning and Teaching as Communicative Actions: a Mixed-Methods Twitter Study*. [online]. [cit. 2013-11-18]. Dostupné z: <http://www.kmel-journal.org/ojs/index.php/online-publication/article/viewFile/145/115>

ZANDL, Patrick. *Bublina 2.0 – ještě větší, ještě interaktivnější, ještě sociálnější*. [online]. 2011 [cit. 2013-12-21]. Dostupné z: <http://startup.lupa.cz/clanky/bublina-2-0-jeste-vetsi-jeste-interaktivnejsi-jeste-socialnejsi/>

ŠAFR, Jiří a SEDLÁČKOVÁ, Markéta. *Sociální kapitál. Koncepty, teorie a metody měření*. [online]. Sociologické studie / Sociological Studies 06:7. Praha: Sociologický ústav AV ČR. 2006. 93 s. ISBN 80-7330-095-8. [cit. 2013-12-29]. Dostupné z: <http://www.soc.cas.cz/publikace/socialni-kapital-koncepty-teorie-metody-mereni#.Usq19-VRO4h>

Seznam ostatních zdrojů

JANČUROVÁ, Jana. *Dot.com krize*. [online]. Brno, 2010 [cit. 2013-12-25]. Bakalářská práce. MASARYKOVA UNIVERZITA, Ekonomicko-správní fakulta, Vedoucí práce: Gabriela Oškrdalová. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/321156/esf_b/

SEZNAM ZKRATEK

AJAX	Asynchronous JavaScript and XML
API	Application Programming Interface
DAPRA	U. S. Department of Defense Advanced Research Project Agency
FTP	File Transfer Protocol
G+	Google Plus
HTML	Hyper Text Markup Language
HTTP	Hyper Text Transfer Protocol
LMS	Learning Management System
MOOC	Masiv Open Online Course
SoSIReČR	Sociální síť informatiků v regionu ČR
TED	Technology, Entertainment, Design
URL	Uniform Resource Locators
USA	United States of America
WYSIWYG	What you see is what you get
WWW	World Wide Web

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Celosvětová četnost využívání internetových sociálních sítí	40
Obrázek 2: Porovnání uživatelské základy Facebook a Twitter	53
Obrázek 3: Počty členů LinkedIn v ČR podle profesní oblasti (v tis.).....	57
Obrázek 4: Graf odbornosti SitIT.cz	61

Seznam grafů

Graf 1: Četnosti návštěv internetové sociální sítě Facebook studenty VŠ.....	41
Graf 2: Využívání globálně-populárních internetových sítí pro vlastní rozvoj ...	45
Graf 3: Četnosti návštěv internetové sociální sítě Google Plus studenty VŠ ...	46
Graf 4: Četnosti návštěv internetové sociální sítě Twitter studenty VŠ.....	53
Graf 5: Četnosti návštěv internetové sociální sítě MySpace studenty VŠ.....	54
Graf 6: Četnosti návštěv internetové sociální sítě LinkedIn studenty VŠ	59
Graf 7: Četnosti návštěv internetové sociální sítě Spolužáci.cz studenty VŠ ...	65
Graf 8: Využívání internetových sociálních sítí aktivními uživateli nad 35 let ...	71

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha a - Dotazník	I
----------------------------	---

PŘÍLOHY

Příloha A – Dotazník

Otázky online dotazníku k průzkumu diplomové práce Web 2.0, internetové komunity, sociální sítě a jejich vliv na rozvoj jedince

1) Pohlaví:

- muž,
- žena.

2) Věk:

- 20-25let,
- 25-35let,
- 35 a více.

3) Studuji vysokou školu:

- humanitního zaměření,
- technického zaměření.

4) Studuji:

- státní VŠ,
- soukromou VŠ,
- veřejnou VŠ.

5) Studuji:

- prezenční formou studia,
- kombinovanou formou.

6) Mám středoškolské technické vzdělání (např. elektrotechnického zaměření, technické lyceum atd.):

- ano,
- ne.

7) Vlastním uživatelský PROFIL na sociální síti Facebook a přihlašuji se na něj:

- nemám vytvořený profil,
- denně,
- 1 týdně,
- několikrát za týden, ale ne pravidelně,
- několikrát do měsíce,
- účet mám vytvořený, ale prakticky jej nepoužívám.

8) Vlastním uživatelský PROFIL na sociální síti Twitter a přihlašuji se na něj:

- nemám vytvořený profil,
- denně,
- 1 týdně,
- několikrát za týden, ale ne pravidelně,
- několikrát do měsíce,
- účet mám vytvořený, ale prakticky jej nepoužívám.

9) Vlastním uživatelský PROFIL na sociální síti MySpace a přihlašuji se na něj:

- nemám vytvořený profil,
- denně,
- 1 týdně,
- několikrát za týden, ale ne pravidelně,
- několikrát do měsíce,
- účet mám vytvořený, ale prakticky jej nepoužívám.

10) Vlastním uživatelský PROFIL na sociální síti Google Plus a přihlašuji se na něj:

- nemám vytvořený profil,
- denně,
- 1 týdně,
- několikrát za týden, ale ne pravidelně,
- několikrát do měsíce,
- účet mám vytvořený, ale prakticky jej nepoužívám.

11) Využívám pro studijní účely, popřípadě v práci aplikace Google Plus (Google drive, formuláře atd.)

- ano,
- ne.

12) Setkali jste se během vašeho studia na VŠ s využitím výše uvedených internetových sociálních sítí (Facebook, Twitter, MySpace, G+) přímo při výuce (Školní skupiny a sdílení informací dle zadaného úkolu apod.):

- ano,
- ne.

13) Využíváte výše uvedené sociální sítě (Facebook, Twitter, MySpace, G+) k rozvoji vlastní osobnosti (např. sleduji odborné skupiny, vyhledávám odborné informace, diskutuji nad tématy, které

souvisejí s mým studiem, popřípadě prací) nebo je využíváte pouze ke komunikaci s přáteli a pro zábavu:

- pro vlastní rozvoj,
- pro zábavu,
- obojí.

14) Pokud využíváte zmíněné sociální sítě nejenom pro zábavu, kterou z těchto tří používám pro sebevzdělávání nejvíce (kde získávám nejvíce informací na témata, která mne zajímají např. v kontextu mého oboru, který studuji):

- Facebook,
- Twitter,
- MySpace,
- Google Plus,
- Jiné.

15) Zajímám se hlavně o témata (popřípadě skupiny, odborníky v oboru), která souvisí se:

- studiem VŠ,
- prací,
- zájmy/koníčky,
- dalším vzděláváním (odborné kurzy, školení atd.).

16) Znáte pojem hashtag a využíváte je k identifikaci obsahu a vyhledáváte podle něj další informace:

- ano, znám tento pojem a hashtagy používám,
- ano. Zním tento pojem, ale nevyžívám je,
- ne, nic mi to neříká.

Profesní sociální sítě

17) Pokud chci získat odborné informace z oboru mého studia nebo zaměstnání, popřípadě doplnit si vzdělání využiji k tomu profesní sítě jako LinkedIn, SitIT apod.:

- ano,
- ne.

18) Vlastním uživatelský PROFIL na profesní sociální síti LinkedIn a přihlašuji se na něj:

- nemám vytvořený profil,
- denně,
- 1 týdně,

- několikrát za týden, ale ne pravidelně,
- několikrát do měsíce,
- účet mám vytvořený, ale prakticky jej nepoužívám.

19) Jsem členem odborných skupin v rámci sítě LinkedIn a zajímám se o jejich aktivity, popřípadě sám/a přispívám do odborné diskuze:

- nemám vytvořený profil,
- jsem členem, ale spíše informace čerpám,
- jsem členem a aktivně tvořím obsah,
- mám profil, ale nejsem členem žádné skupiny.

20) Využil/a jsem profesní síť LinkedIn při hledání zaměstnání:

- nevyužil,
- využil jsem profil pouze jako odkaz na svůj životopis na internetu,
- aktivně jsem pomocí LinkedInu vyhledával potenciální pracovní příležitosti.

21) Byl jsem během své kariéry osloven prostřednictvím sítě LinkedIn s nabídkou práce:

- nemám vytvořený profil,
- ano,
- ne.

22) Pokud ano:

- oslovila mne personální agentura,
- oslovila mne přímo firma, pro kterou jsem měl pracovat,
- zprostředkovatel.

23) Jsem si vědom/a, že mohu hledat a získat práci i prostřednictvím sociální sítě Facebook a jejích aplikací například pomocí aplikace beKnown a webového serveru Monster.cz

- ano, vím o této možnosti a využívám ji,
- ano, vím o této možnosti, ale nevyžívám ji,
- ne, o této možnosti slyším poprvé.

24) Vlastním uživatelský PROFIL na sociální síti SitIT.cz a přihlašuji se na něj:

- nemám vytvořený profil,
- denně,
- 1 týdně,
- několikrát za týden, ale ne pravidelně,
- několikrát do měsíce,
- účet mám vytvořený, ale prakticky jej nepoužívám.

Odborné sítě pro výuku

25) Setkal jsem se během svého studia se systémem pro řízení výuky

Moodle:

- ano,
- ne.

26) Vyhovovala vám tato forma studia:

- ano,
- ne.

27) Upřednostňujete výuku ve třídách nebo raději studujete online a informace čerpáte z vlastních zdrojů:

- upřednostňuji klasickou formu výuky ve třídách,
- upřednostňuji výuku online, kdy mohu studovat pouze sám,
- vyhovuje mi kombinace těchto možností.

28) Vlastním uživatelský PROFIL na sociální síti Lidé.cz a přihlašuji se na něj:

- nemám vytvořený profil,
- denně,
- 1 týdně,
- několikrát za týden, ale ne pravidelně,
- několikrát do měsíce,
- účet mám vytvořený, ale prakticky jej nepoužívám.

29) Vlastním uživatelský PROFIL na sociální síti Spolužáci.cz a přihlašuji se na něj:

- nemám vytvořený profil,
- denně,
- 1 týdně,
- několikrát za týden, ale ne pravidelně,
- několikrát do měsíce,
- účet mám vytvořený, ale prakticky jej nepoužívám.

30) Aktivně tvořím obsah a diskutuji se svými spolužáky na sociální síti Spoluzaci.cz:

- ano, vytvářím obsah,
- ne, pouze čerpám nové informace.

31)Vlastním uživatelský PROFIL na sociální síti Edmodo.cz a přihlašuji se na něj:

- nemám vytvořený profil,
- denně,
- 1 týdně,
- několikrát za týden, ale ne pravidelně,
- několikrát do měsíce,
- účet mám vytvořený, ale prakticky jej nepoužívám.

32)Absolvoval/a jsem již během svého studia online kurz prostřednictvím jakéhokoliv výukového systému:

- ano,
- ne,

33)Myslím si, že mohu prostřednictvím sociálních sítí nalézt hodnotné a důležité informace, které mi pomohou prohloubit mé znalosti:

- ano,
- ne.

34)Myslím si a jsem si vědom/a, že mohu získat kvalitní certifikované vzdělání jenom pouze prostřednictvím internetu:

- ano, jsem si toho vědom/a, ale zatím jsem této možnosti nevyužil/a,
- ano, jsem si toho vědom/a a již jsem takový kurz/školení absolvoval/a,
- ne, nemyslím si, že je to možné.

35)Upřednostňuji komunikaci prostřednictvím internetových sociálních sítí před osobním setkáním:

- ano,
- ne.

36)Využívám internetové sociální sítě k prezentaci mé práce a k vyjádření svých myšlenek:

- ano,
- ne.

37)Využívám internetové sociální sítě k pracovnímu účelu (v zaměstnání)

- ano,
- ne.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Bc. Jan Princílik

Obor: 7501T001 - Andragogika (Mgr. A)

Forma studia: Magisterské kombinované studium

Název práce: Web 2.0, internetové komunity, sociální sítě a jejich vliv na rozvoj jedince

Rok: 2014

Počet stran textu bez příloh: 65

Celkový počet stran příloh: 6

Počet titulů českých použitých zdrojů: 11

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 2

Počet internetových zdrojů: 38

Počet ostatních zdrojů: 1

Vedoucí práce: PhDr. Bohumír Fiala